„ОҚ ОЛТИН“ КАРВОНИ ЙЎЛГА ЧИҚДИ

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

13 ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 174 (3402).

6 сентябрь
СЕШАНБА
1966 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

Областимизда пахта терими бошланди. Ўтган куни Бўка районининг деҳқонлари қизил карвон уюштириб, давлат омборига 300 тоннадан ортиқ пахта топширдилар.

ҚИШЛОҚ ЧИРОЙИ

Коммунизм кишилари ёппасига маданиятли, ўқимишли, заковатли бўлишлари, дунёда энг илғор марксчаленинча дунёқарашга ва энг яхши инсоний хислатларга эга бўлишлари, КПСС Программасида баён қилинган ахлоқий принципларга ҳамиша содиқ бўлган ҳолда, ўзларининг онги, турмуш даражаси, меҳнатда эришаётган улкан муваффақиятлари билан тараққийпарвар инсониятнинг авангардида боришлари лозим. Улуғ Ленин пойдеворини қурган шонли Совет Иттифоқи Коммунистик партияси совет кишиларини шу руҳда тарбияламоқда.

В. И. Ленин қишлоқ маданиятини юксалтириш, қишлоқ кишиларининг турмушини яхшилаш ҳақида фикр юритиб, қишлоққа маданиятнинг кириб бориши коммунизм ғалабаси учун зарур бўлган замин яратишда энг муҳим проблемадир, деган эди. Ленин васиятларини оғишмай амалга ошираётган Коммунистик партиямиз қишлоқда маданият, маърифатни кенг ёйиш, социалистик қишлоқларни гуллаб-яшнатиш учун астойдил ғамхўрлик қилаётир.

Партия XXIII съездида, КПСС Марказий Комитетининг кейинги Пленумларида, шунингдек Ўзбекистон Компартиясининг XVII съезди ва Марказий Комитетнинг XIII пленумида бу масалага жиддий эътибор берилди. Шуни зўр қониқиш билан қайд этмоқ лозимки, республикамиздаги партия ташкилотлари ана шу съездлар ва пленумлар қарорларини бажарабориб, оммани ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялаш, унинг маданий даражасини ошириш ва меҳнаткашларнинг турмушини коммунистик негизда қайта қуриш ишини анча яхшиладилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган IV пленуми бу соҳада янги, муҳим босқич бўлди. Пленум «КПСС XXIII съезди қишлоқ маданиятини юксалтириш тўғрисида ва республика партия ташкилотининг вазифалари» масаласини қараб чиқди. Қишлоқ жойларда маданиятнинг, кишилар турмуши даражасининг тобора юксалиб бораётганлигини областимиз мисолида ҳам кўриш мумкин. Сўнгги икки ярим йил ичида областда 422 минг квадрат метр ҳажмида уй-жой, 26 минг ўринли мактаб биноси қурилди. Шу жумладан колхозлар ва совхозлар ҳисобига 16 минг ўринли мактаб биноси, 3 минг ўринли мактабгача тарбия муассасалари барпо этилди. 20 мингга яқин квартира электр билан таъминланди. Областда қисқа вақт ичида 24 клуб, 79 кинотеатр, жуда кўп янги магазинлар, ошхоналар, кафелар, чойхоналар ва бошқа маданий-маиший объектлар фойдаланиш учун топширилди. Ҳозирги вақтда областимизда посёлкалари шаҳардан кам фарқ қиладиган хўжаликлар оз эмас. Бунга Калинин районидаги «Ленин йўли», Янгийўл районидаги Ленин номли, Урта Чирчиқ, Бенобод, Оржоникидзе районларидаги қатор хўжаликлар мисол бўла олади. Обод, серфайз ва кўркам бу қишлоқларда маданий ҳаёт кун сайин гуркирамоқда.

Қишлоқ маданиятини юксалтиришда кейинги йилларда муайян ютуқларга эришилганига қарамай, ҳали бу соҳада талай камчиликлар мавжуд. Қишлоқда маданиятни юксалтириш, қишлоқ меҳнаткашларини коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасида жойлардаги партия ташкилотларининг фаолияти ҳали ўсиб бораётган талабларга жавоб беролмайди.

Область партия комитетининг бугун очиладиган пленумида ҳам қишлоқ маданиятини юксалтириш билан боғлиқ бўлган масалалар муҳокама қилинади ҳамда бу соҳада янги амалий тадбирлар белгилаб олинади.

Партия, совет, касаба союз, комсомол ва хўжалик ташкилотлари қишлоқларда маданиятни юксалтириш, қишлоқ аҳолисининг турмуш даражасини муттасил яхшилаб бориш ишига ҳамиша асосий эътибор беришлари лозим. Чунки қишлоқда маданиятни юксалтириш — умумпартия, умумдавлат ишидир. Бу проблеманинг ҳал этилиши беш йилликнинг муҳим социал вазифасини амалга оширишга — қишлоқ билан шаҳар ўртасидаги жиддий тафовутларни бартараф этиш, қишлоқ аҳолиси турмушининг моддий ва маданий даражасини изчил суратда ошириш ва уни шаҳар аҳолисининг турмуш даражасига яқинлаштириш йўлидан бундан буён ҳам олға томон боришга қўшилган жуда катта ҳисса бўлади.

Қишлоқ маданиятини юксалтириш коммунистик қурилиш йўлидаги курашда доимо асосий масалалардан бири бўлмоғи зарур. Социалистик қишлоқларимиз тобора чирой очиб, гуллаб-яшнайверсин!

БЎКАДА ШОДИЁНА

Якшанба куни бўкаликлар учун унутилмас кун бўлди. Дастлабки чаноқлардан терилган ўнлаб тонна олтин нуқралар она-Ватанга армуғон этиладиган кун эди.

Соат ўн иккига яқинлашмоқда. Пискент шаҳри марказидаги маданият ва истироҳат боғи миришкор пахтакорларнинг, дала гвардиячилари — азамат механизаторларнинг, «оқ олтин» ишқида ёнган ҳар бир ватанпарвар кишининг катта маърака боғига — сайргоҳига айланган.

Ҳа демай пахта байрамига — қизил карвон байрамига бағишланган митинг бошланади. Бўка район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Турғун Ражабов бу ерга йиғилган кишиларни—ҳар гектар ерда мўл ҳосил ундирган қаҳрамон пахтакорларни катта тантана билан табриклайди. Бу йил она-Ватанга 65 минг 400 тонна «оқ олтин» етказиб бериш, ялпи ҳосилнинг 48 минг тоннасини «зангори кема»лар бункеридан тўкиш йўлида камар белбоғини маҳкам боғлаган шу жафокаш, меҳнаткаш ота-оналарга, ака-ука, опа-сингилларга оқ йўл тилайди, зафар тилайди.

Митингда райондаги «Партия XX съезди» колхозининг раиси ўртоқ М. Ҳайитбоев сўзга чиқади. Колхоз аъзолари бу йил машиналар ёрдамида 1200 тонна пахта теришга аҳд қилишган. Йиллик планни узоғи билан 27 сентябрда бажариш учун курашмоқдалар.

Митингда Олтинтопган қўрғошин ва мис комбинати электриги П. С. Боклонский, Пискент пахта тозалаш заводи директори У. Додаматов, Тельман номли колхознинг бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳакимполвон Қодиров, Оҳангарон шаҳар партия комитетининг секретари А. Шарипов, Бўка райони ишчи ва хизматчилари номидан С. Мирахмедова, Тошкент Давлат Университети партия ташкилотининг секретари А. Абдусаматов ўртоқлар сўзга чиқишиб, бўкалик мардлари — майдонларни бугунги катта тантана билан табрикладилар.

Карнай-сурнай садолари яна шаҳар устида парвоз қила бошлайди. Прицепларга эл бойлиги «оқ олтин» ортган қизил карвон пахта тозалаш заводи томон оқа бошлади.

Биринчи бўлиб «Ленин йўли» колхози карвони минбар ёнидан ўтади. Бу йирик хўжалик бугунги карвонга ўзининг 20 тонна «оқ олтин»ни билан ҳисса қўшган. Ленин номли, «Ленинобод» колхозлари 20—25 тоннадан зар олиб келмоқдалар. «Партия XX съезди» колхози карвони ўтабошлаганда ҳамма томондан қувноқ ура садолари янграйди. Ўтган йили йиллик планни районда биринчи бўлиб бажарган бу колхоз азаматлари дастлабки чаноқлардан териб олинган 90 тоннага яқин «оқ олтин»лари бор. Бу қарийб йиллик планнинг 4,5 процентини ташкил этади.

Шу куни Бўка райони бўйича давлатга 300 тоннага яқин биринчи ҳосил тортиқ этилди.

Қизил карвондан кейин йиғимтерим тақдирини ҳал қилувчи азамат механизаторларнинг йиғилиши бўлиб ўтди. Бу йиғилишда район ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ К. Содиқов механизаторлар олдида турган галдаги энг муҳим вазифалар тўғрисида сўзлади.

Йиғилишда «Ленин йўли» колхозининг раиси ўртоқ И. Бўрихўжаев сўзга чиқиб, бу йил колхоз бўйича йиллик планни 22 иш кунида бажариш учун кураш кетаётганлиги, бунинг учун шай турган 55 машина билан ялпи ҳосилнинг 80 процентини териб олишга қарор қилинганлиги ҳақида гапирди. 2-«Пискент» совхозининг звено бошлиғи ўртоқ Н. Ниғматов гектаридан 40 центнердан ҳосил оламиз, мен ўзим «зангори кема»да 100 тонна пахта тераман, деб йиғилганларни ишонтирди.

Йиғилишда область партия комитетининг секретари ўртоқ П. В. Костриков иштирок этиб, машина теримида механизаторларга катта муваффақиятлар тилади.

У. ЖОНГИТОВ.

ЎЗБЕКИСТОН КП ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИДА

ИЛҒОРЛАРГА ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Тошкент область партия комитети ва область ижроия комитети сабзавот, полиз экинлари маҳсулоти, картошка йиғиштириш, мева, узум узиш ва давлатга топширишнинг август ойи учинчи ўн кунлиги якунларини кўриб чиқиб, область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғини ОРЖОНИКИДЗЕ РАЙОНИГА (район партия комитетининг секретари ҚИРҒИЗБОЕВ, район ижроия комитетининг раиси ҚУЙШИМОНОВ, район қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши бошқармасининг бошлиғи ЮНУСОВ ўртоқлар) беришга қарор қилди. Бу район августнинг учинчи ўн кунлигида сабзавот йиғиштиришда 11,2, картошка йиғиштиришда 2,5, полиз экинлари маҳсулоти йиғиштиришда 17,6, мева теришда 11,6, узум узишда 7,7 процент ўсишга эришиб, давлатга сабзавот топшириш йиллик планини 50,1, картошкани 43,0, полиз экинлари маҳсулоти сотишни 27,1, мева сотишни 96,7 ва узум топширишни 11,1 процент бажарган.

Область партия комитети ва область ижроия комитети Янгийўл райони хўжаликларининг сўнгги ўн кунликда сабзавот ва полиз экинлари маҳсулоти йиғиштириш, мева териш, узум узиш ҳамда давлатга сотишда, Оққўрғон райони хўжаликларининг полиз экинлари маҳсулоти йиғиштириш, шунингдек мева териш, узум узиш ва давлатга топширишда яхши ишлаганликларини қайд қилдилар.

ЖАМОАТ ТАРТИБИНИ МУСТАҲКАМЛАЙЛИК

РЕСПУБЛИКА ПАРТИЯ АКТИВИНИНГ ЙИҒИЛИШИ

3 сентябрда Тошкентда республика партия активининг йиғилиши бўлганлиги тўғрисида хабар берилган эди. Бу йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов партия ва ҳукуматнинг жамоат тартибини мустаҳкамлаш чоралари тўғрисидаги қарорини бажариш соҳасида партия, совет, касаба союз, комсомол, жамоат ташкилотлари ва маъмурий органларнинг вазифалари тўғрисида доклад қилди.

Совет Иттифоқи халқлари, деди В. Г. Ломоносов, КПСС XXIII съезди олдимизга қўйган вазифаларни муваффақиятли бажара бориб, Ватанимиз тарихида шонли саналар — Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёрланиб, экономика ва маданиятни ривожлантиришда, коммунизмнинг моддий техника базасини вужудга келтиришда янгидан-янги ғалабаларга эришмоқдалар. Мамлакатнинг иқтисодий қудратини янада мустахкамлаш ишига Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам муносиб ҳисса қўшадилар.

Ватанимизнинг равнақи, коммунистик қурилишнинг муваффақиятлари совет кишиларининг юксак ватанпарварлигини, уларнинг битмас-туганмас ижодий ғайратини, социалистик онглилигини, партия ишига чуқур садоқатини, Совет давлатининг бойлигини кўпайтириш учун ўзларининг бутун куч ва билимларини сарфлашга бел боғлаганликларини ёрқин ифода этди.

Совет кишиларига хос ана шу ажойиб ҳислатлар мамлакатимизда амалга оширилган жуда катта социалистик ўзгаришлар билан чамбарчас боғланган бўлиб, партиянинг меҳнаткашларни тарбиялаш соҳасида бажарган кўп йиллик ишларининг яққол натижасидир. Совет жамияти ҳаётида янги ахлоқ, коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодекси принциплари тобора қарор топмоқда. Совет кишиларининг ғоят кўпчилиги ўзларининг гражданлик бурчини виждонан бажармоқда, Ватан бахт-саодати йўлида онгли суратда ва илҳомланиб меҳнат қилмоқда, интизом ва тартибга қаттиқ риоя қилиб, давлат манфаатлари тўғрисида ғамхўрлик кўрсатмоқда.

Аммо, айни вақтда бизда жамиятнинг қарор топган принциплари билан, мавжуд қонунлар билан, социалистик жамиятда яшаш қоидалари билан ҳисоблашишни истамаётган кишилар ҳали ҳам бор.

Партия ва ҳукуматнинг жамоат тартибини сақлашни мустаҳкамлаш чоралари тўғрисидаги қарори ва СССР Олий Совети Президиумининг «Безорилик учун жавобгарликни кучайтириш тўғрисида»ги фармони партиямиз ва ҳукуматимизнинг ҳуқуқ — тартиботларни бузиш ва уларни келтириб чиқарадиган сабабларни йўқотиш ҳақида ғамхўрлик қилаётганликларини ёрқин ифода этувчи далилларнинг биридир.

Республика меҳнаткашлари жуда кўп кишининг иштироки билан тамомила ҳамжиҳатлик вазиятида ўтказилган йиғилишларда барча совет кишилари билан биргаликда партия ва ҳукуматнинг бу ҳужжатларини астойдил қўллаб-қувватламоқдалар. Меҳнаткашлар бутун совет халқининг хоҳиш-иродаси шу ҳужжатларда ўз ифодасини топди, демоқдалар.

Республикадаги партия органлари кейинги вақтларда социалистик қонунчиликни мустаҳкамлаш масалаларига катта эътибор бера бошладилар. Бу масалалар область, шаҳар ва район партия комитетларининг пленумларида ва бюро мажлисларида тез-тез муҳокама қилинмоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бюроси ҳуқуқ-тартиботларни бузиш ҳолларига қарши курашни ташкил этиш, милиция, суд ва прокуратуранинг фаолиятини яхшилаш масалаларини, шунингдек область партия комитетларининг маъмурий органлар фаолиятига раҳбарлиги тўғрисидаги ҳисоботларни систематик равишда қараб чиқмоқда. Бу органларни малакали ходимлар билан мустаҳкамлаш чоралари кўрилди. Кейинги вақтларда жамоат тартибини сақлаш органларида ишлаш учунгина икки мингдан ортиқ коммунист ва комсомол юборилди.

Республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети социалистик қонун ва ҳуқуқ — тартиботга риоя қилиш масалаларини муҳокама қилмоқдалар. Меҳнаткашлар депутатлари Советлари бу соҳадаги ишни анча кучайтирдилар.

Жамоат тартибини сақлаш, прокуратура ва суд органлари жиноятга қарши курашни кучайтириш чораларини кўрмоқдалар. Бу органлардаги ходимларнинг кўплари фидокорона меҳнат қилиш, жасурлик ва мардлик намуналарини кўрсатаяптилар. Партия уларнинг мураккаб ва масъулиятли ишига юксак баҳо беради ҳамда бу органлардаги ходимлар тўғрисида доим ғамхўрлик қилиб, улар учун зарур шарт-шароитларни яратиб беради ва ўз ишида ўрнак кўрсатганларни рағбатлантиради.

Бу органлар партиянинг ғамхўрлигига жавобан жиноятларнинг олдини олиш ва фош қилиш соҳасидаги ишни яхши йўлга қўйдилар. Жамоатчилик жойларида тартибни сақлаш кучайтирилди. Тергов муддатлари қисқартирилди ва бу ишнинг сифати яхшиланди. Прокурорлик назорати катта самара бера бошлади. Суд практикаси анча барқарор бўлиб қолди. Партия, совет органлари, маъмурий органлар ва жамоат ташкилотларининг биргаликда зўр бериб қилаётган ишлари жиноятнинг тобора камайишига олиб келади.

Тажриба шуни кўрсатдики, партия комитетлари меҳнаткашларни тарбиялаш, маъмурий органларнинг фаолиятини яхшилаш, қонунчилик ва ҳуқуқ тартиботни мустаҳкамлаш масалалари билан систематик равишда шуғулланиб, кенг жамоатчиликни шу ишга сафарбар қилган жойларда тез орада ижобий натижаларга эришилмоқда.

Масалан, Бухоро шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитети жиноятларнинг келиб чиқиш сабабларини чуқур анализ қилиб, жамоат тартибининг бузилишига чек қўйиш ва маъмурий органларнинг ишини яхшилаш билан боғлиқ бўлган масалаларни ана шу анализ асосида доим ҳал этиб келмоқдалар. Шу масалалар муҳокама қилинадиган бюро мажлислари ва шаҳар ижроия комитетининг сессиялари ишчанлик руҳида ўтмоқда, қабул қилинадиган қарорлар ташкилотчилик иши билан мустаҳкамланмоқда ва бу қарорларнинг бажарилиши назорат қилинмоқда. Шаҳар халқ дружиналари штаби ишига, халқ дружиналарига, корхона ва қурилишлардаги ўртоқлик судларига кўп эътибор берилмоқда.

Шаҳарда ичкиликбозлик ва безориликка тоқат қилиб бўлмайдиган вазият вужудга келтирилди. Бу ерда жамоат тартибини бузувчилар ва ичкиликбозлар тўғрисидаги масала ҳозирча коллективларда, уларнинг иш жойи ёки турар жойларида муҳокама қилинади. Уларнинг феъл-атворини муҳокама қилишда шаҳар партия комитетининг аъзолари, депутатлар ва маъмурий органларнинг ходимлари қатнашадилар.

(Давоми иккинчи бетда).

ЭНДИ ТЕРИМГА

Карвонбоши, машъал ва ташаббускор оққўрғонлик «оқ олтин» миришкорлари ҳар йилгидек бу йил ҳам зўр ғайрат-шижоат кўрсатиб меҳнат қиляптилар. Бу меҳнатнинг меваси бўлган баракали «оқ олтин» пишиб етилди! Пешқадам оққўрғонликлар катта курашга — пахта йиғим-теримига киришишдан олдин бир тўй қилиб олишга одатланиб қолишган. Улар шу яхши одатларини кечаги якшанба куни яна бир марта қайтардилар. Оққўрғонда тантанали пахта байрами бўлиб ўтди.

... Район марказидаги стадион, унинг атрофидаги боғ каттакон тўйхонани эслатади. Бу ерга ўн мингга яқин меҳнаткаш йиғилган. Улар орасида эл-юртимизнинг иззат-эҳтиромини қозонган қалби олов механизаторлар, комбайн ва автомашиналардан «зангори кема»ларга ўтиб ишлаш истагини билдирган ташаббускор тошматовчилар, уста деҳқонлар, миришкор сувчилар, чевар теримчилар, узоқ-яқиндан келган меҳмонлар бор.

Колхозлараро қурилиш ташкилотининг меҳнатсевар қурувчилари бу шодиёна байрамни катта совға билан кутиб олдилар. Улар шу кунга келиб ўн беш минг киши сиғадиган катта ва кўркам стадионни қуриб битказдилар. Пахта байрамига бағишланган тантанали йиғилишдан олдин стадионнинг очилиш маросими бўлди. Қурувчиларга район партия комитети ва район ижроия комитетининг Қизил байроғи топширилди, қимматбаҳо буюмлар мукофот қилинди.

— Беш йилликнинг тўнғич йилида биз оққўрғонликлар она-Ватанга 70 минг тонна «оқ олтин» етказиб беришдек юксак мажбуриятни ўз зиммамизга олганмиз, — деди район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ С. Тоиров тантанали йиғилишни очаркан, — азамат механизаторларимиз ялпи ҳосилнинг 70 процентини «зангори кема»лар билан йиғиб-териб олишга қатъий бел боғлаганлар. Пахта тайёрлаш давлат планини бир ойдан сал ортиқроқ муддат ичида шараф билан бажаришга қарор қилганмиз. Шундай экан, азиз пахтакор ўртоқлар, ҳаммамиз бир ёқадан бош чиқариб, қўлни-қўлга бериб астойдил меҳнат қилайлик.

Минбарга районнинг энг пешқадам хўжаликларидан бири бўлган Ҳамид Олимжон номли колхоз раиси ўртоқ Ҳасан Эргашев кўтарилади.

— Кейин раис колхоз аъзоларининг йиллик планни 29 сентябрда бажаришга, машиналар билан ҳосилнинг 80 процентини териб олишга бел боғлаганликларини маълум қилади.

«Озод» колхозининг звено бошлиғи, механизатор ўртоқ Бакир Алихонов сўзга чиқиб, бу ерга йиғилганларга ўз звеноси пахтакорлари гектар бошига камида 35 центнердан «оқ олтин» кўтаражакларини, планни 15 кун деганда бажаражакларини маълум қилади ва барча колхозчилар номидан Ҳамид Олимжон номли колхоз пахтакорларини социалистик мусобақага чақиради.

Минбарда машъал «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг директори ўртоқ Зокир Махсумов:

— Бизнинг хўжалигимизда, — дейди у, — 13 минг тонна «оқ олтин» учун қизғин кураш кетяпти. Ўз «пўлат от»ларини мавсумга тахт қилиб қўйган механизаторларимиз шу 13 минг тоннанинг камида 10 минг тоннасини хирмонга бункерлардан тўкмоқчи бўлиб турибдилар.

2-«Оққўрғон» совхозининг звено бошлиғи-механизатор ўртоқ Собир Абдукаримов — сўзга чиқиб, «Ўзбекистон» маркали тўрт қаторли машина билан 250 тонна «оқ олтин» теришга аҳд қилганлигини айтади ва Димитров номли колхоз механизатори Зайтуна Қўшаевани социалистик мусобақага чақиради. Ундан кейин Зайтуна ҳам мусобақалашишга тайёр эканлигини билдиради.

Тантанали йиғилиш охирида пахта теримини уюшқоқлик билан ўтказиш юзасидан районнинг барча пахтакорларига, ишчи ва хизматчиларига қарата мурожаат қабул қилинди.

Ш. ШОРАҲМЕДОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

ЖАМОАТ ТАРТИБИНИ МУСТАҲКАМЛАЙЛИК

(Боши биринчи бетда).

Деворий газета, витриналар ва кўргазмали агитациянинг бошқа турлари жиноятга ва жамоат тартибини бузувчиларга қарши курашда жуда яхши таянч бўлиб хизмат қилмоқда.

Ҳуқуқ-тартиботларни бузиш ҳолларига қарши курашни ташкил этиш масалалари билан конкрет ва амалий равишда шуғулланаётган бундай партия комитетлари кўп. Жиноятга қарши муваффақиятли кураш олиб бориш меҳнаткашлар коллективларининг бу ишга нечоғли жалб этилишига, бошланғич партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг тарбия масалалари билан нечоғли жиддий шуғулланаётганликларига кўп жиҳатдан боғлиқдир.

Ўз коллективларида ҳуқуқ бузарлар анча камайган ёки бутунлай йўқ бўлган корхона ва муассасалар ҳозир оз эмас. Мисол учун Тошкентдаги Октябрь революцияси номидаги вагон ремонт заводини олиб кўрайлик. Корхонада ва унинг атрофидаги жойларда тартиб сақланишини жамоатчиликнинг ўзи таъминлайди. Партия, комсомол ва касаба союз ташкилотлари тарбия масалаларига доир суҳбат ва лекцияларни доим ўтказиб турадилар. Халқ дружинаси, ўртоқлик судлари, оила ва мактабга кўмаклашувчи комиссия, ётоқхона кенгашлари фаол иш олиб боряптилар.

Фарғонадаги азотли ўғит заводи ва тўқимачилик комбинатида, «Ташкенткабель» заводида, Самарқанддаги «Красный двигатель», Андижондаги «Коммунар» заводида ҳуқуқ-тартиботлар бузилишининг олдини олиш ишлари яхши уюштирилган. Бу корхоналарда сиёсий тарбия ишининг ҳамма формаларидан фойдаланилмоқда. Лекциялар, докладлар, мунозаралар, истироҳат кечалари, савол-жавоб кечалари, донгдор кишилар билан учрашувлар ўтказиб турилади.

Аммо, аҳоли ўртасида тарбия ишларини олиб боришда, давлат ва гражданларнинг манфаатларини жиноятчиларнинг ҳамласидан қўриқлашни таъминлашда жиддий нуқсонлар бор. КПСС Программаси ҳуқуқ-тартиботларни бузувчиларнинг пайини қирқиш ва уларни вужудга келтирадиган сабабларни йўқотиш вазифасини қўйди. Бу вазифа қониқарсиз бажарилмоқда. Тошкентда, Қорақалпоғистон АССР, Сирдарё, Самарқанд, Тошкент областларида ҳуқуқ-тартиботларни бузиш каби ярамас ҳоллар айниқса кўп учрайди.

КПСС Марказий Комитети партия комитетлари қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш, жамоатчиликка зарар етказадиган ҳодисаларни вужудга келтирадиган сабабларнинг пайини қирқиш учун тўла жавобгардирлар, деб бир неча бор таъкидлади. Бу иш бутун ташкилий-партиявий ва идеология соҳасидаги фаолиятимизнинг таркибий қисми, бутун партиянинг, бутун халқнинг программ вазифаси ва ишидир.

Лекин барча партия комитетлари ҳам бу масалаларга етарли даражада эътибор беряптилар, деб бўлмайди.

Республикада бошланғич партия ташкилотлари меҳнат интизомини ва жамоат тартибини бузиш, безорилик ва ахлоқсизликнинг бошқа кўринишларига муросачилик билан қараётган коллективлар ҳали кўп. Баъзи коллективларда ичкиликбозликка қарши кураш бутунлай тўхтатиб қўйилганлиги ва спиртли ичимликларни истеъмол қилиш тамомила нормал бир ҳол деб ҳисобланаётганлигига асло тоқат қилиб бўлмайди.

Область, шаҳар, район партия комитетлари, меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетлари жамоат тартибини намунали ҳолда сақлаш чораларини доим кўришлари, жиноятни келтириб чиқарадиган сабабларни систематик равишда ва чуқур анализ қилишлари, ҳуқуқ бузарларга қарши курашда меҳнаткашларнинг активлигини бутун чоралар билан кучайтиришлари лозим. Коллективларда тарбия ишининг аҳволи учун раҳбарларнинг, бошланғич партия ташкилотлари, бошланғич комсомол ташкилотлари секретарларининг жавобгарлигини ошириш керак. Шундай тартиб ўрнатилсинки, меҳнат интизомини ва жамоат осойишталигини бузган кишиларнинг бирортаси ҳам эътиборсиз қолдирилмасин, шу тўғридаги материалларни ўн кундан кечикмай қараб чиқиш тўғрисидаги талаб пухта бажарилсин, ҳуқуқ бузарларни курортларга йўлланмалар, квартиралар олиш ва бошқа имтиёзлардан фойдаланишни чеклаб қўйишлар кенг ишга солинсин.

Социалистик мусобақа якунларини тўплаган ва корхона, цехларнинг ҳамда бошқа ишлаб чиқариш участкаларининг, ташкилотлар ва муассасаларнинг фаолиятига баҳо берган вақтда коллектив аъзоларининг совет қонунлари ва коммунистик ахлоқ талабларига мувофиқ суратда жамиятда ва турмушда ахлоқ қоидаларига қанчалик риоя қилаётганликлари муҳим кўрсаткичлардан бири эканлигини эътиборга олиш лозим.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети жамоат тартибини сақловчи кўнгилли халқ дружиналари ҳуқуқ бузарларга қарши муҳим роль ўйнайди, деб таъкидладилар. Ҳозирги вақтда республикада беш мингга яқин дружина бор. Ана шу дружиналарда 105 мингдан ортиқ киши қатнашмоқда. Кўп жиноятлар фош қилинди ва талайгина жиноятларнинг олди олинди, кўпгина ҳуқуқ бузарлар қўлга олинди ва жавобгарликка тортиш учун уларнинг иши судга оширилди.

Жамоат тартибини сақлашда актив қатнашганликлари учун шу йилнинг ўзидагина 12 мингдан ортиқ дружиначи қимматли буюмлар ва ёрлиқлар билан мукофотланди.

Бухоро, Наманган, Янгиер, Андижонда, Охунбобоев, Ғиждувон районлари ва бошқа районларда кўнгилли халқ дружиначиларининг иши яхши йўлга қўйилган. Янгиер шаҳридаги «Голодностепстрой» қурилиш бошқармаси кўнгилли халқ дружиналарининг иши тақдирга лойиқдир.

Аммо шуни ҳам эътироф этиш керакки, айрим шаҳар ва район партия комитетлари кейинги вақтларда дружиналарга раҳбарлик қилишни сусайтириб юбордилар.

Шаҳар ва район партия комитетлари ҳар бир халқ дружинасининг ташкил этилиши ва аҳволи билан яқин вақт ичида жиддий шуғулланиб, уларнинг составини серғайрат ва ташаббускор кишилар билан тўлдиришлари ва бу ишда ихтиёрийлик принципига қаттиқ риоя қилишлари керак. Милиция, прокуратура ва суд ходимлари жамоат тартибини сақлаш вазифаларини бажарганларида уларнинг дружиначилар билан маҳкам алоқа боғлаб ишлашлари яхши йўлга қўйилсин. Дружиначиларга ҳуқуқ бузарлар билан кураш формалари ва методларини доим ўргатиш, уларнинг ҳуқуқ-қонунлар соҳасидаги билимларини ошириш, бу ишга милиция, прокуратура ва суд ходимларини кенг жалб этиш лозим.

Корхона ва муассасаларнинг раҳбарлари жуда яхши ўрнак кўрсатган дружиначиларни рағбатлантириш юзасидан ўзларига берилган ҳуқуқдан кенг фойдаланишлари керак.

Безорилик ва жамоат тартибини бошқа йўллар билан бузишларга қарши кураш кучайтирилиши муносабати билан ўртоқлик судларининг роли орта боради. Ўртоқлик судлари деярли ҳамма корхоналар ва муассасаларда ташкил этилган. Уларнинг фаолиятини активлаштириш, коллектив аъзоларини тарбиялашда ролини ошириш керак. Шунга эришмоқ керакки, ҳуқуқ бузарлар тўғрисидаги материаллар белгиланган муддатларда жамоатчиликнинг кенг иштироки билан қараб чиқилсин.

Республика газеталари ва маҳаллий газеталар ҳамда журналлар, радио ва телевидение, «Билим» жамияти правлениеси, маъмурий органларнинг ходимлари, олимлар, юристлар амалдаги совет қонунларини, гражданларнинг ҳуқуқ-тартиботни сақлаш ҳуқуқи ва бурчларини, давлат ва гражданларнинг манфаатларини жиноятчиларнинг ҳамлаларидан ҳимоя қилиш ишида суд, прокуратура ва милиция органларининг роли ва аҳамиятини систематик равишда кенг тушунтириб беришлари зарур.

Партия, совет, жамоат ташкилотлари ва маъмурий органлар кейинги вақтларда аҳоли ўртасида тарбия ишини кучайтириш соҳасида бир қанча тадбирларни кўрдилар. Аммо шундай бўлса ҳам, ҳуқуқ бузарлар ҳали оз эмас. Кўпгина умумий таълим мактабларида таълим-тарбия ишининг паст даражада бўлиши — бунинг сабабларидан биридир. Ўқитувчиларнинг баъзи коллективлари тарбия ишини мактаб доираси билангина чеклаб қўйиб, ўқувчиларнинг машғулотлардан кейин қандай ишлар билан шуғулланишларига эътибор бермайдилар. Мактабларда ва мактабдан ташқари иш олиб борадиган муассасаларда, хусусан болалар истиқомат қиладиган жойларда болалар истироҳатининг яхши уюштирилмаслиги ўсмирларнинг қаровсиз қолишига олиб келади. Кўпгина ота-оналарнинг ўз болаларини тарбиялашга масъулиятсизлик билан қараши ёш авлодни камолотга эриштиришга катта зарар етказади. Партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари бундай ота-оналарга нисбатан ҳамиша ҳам жамоатчилик йўли билан таъсир чораларини кўряптилар, деб бўлмайди.

Милициядаги болалар хоналарининг кўпи болалар ва ўсмирлар ўртасида ножўя ишларнинг олдини олиш ташкилотчисига айлантирилган эмас, булардаги ходимлар якка-якка иш олиб борадилар. Улар жамоатчи активни ўз теваракларига жипслаштирган эмаслар, тарбия ишининг хилма-хил формаларидан фойдаланмаётирлар.

Маориф министрлиги, Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги, Министрлар Советининг профессионал-техника таълими Давлат комитети, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети ўқувчилар ва студентларни тарбиялаш формалари ҳамда усулларини доим такомиллаштиришлари, ёшларни меҳнатга муҳаббат ва кексаларга ҳурмат руҳида, халқимизнинг революцион традициялари руҳида тарбиялашлари зарур. Корхона, қурилиш ва муассасаларнинг раҳбарлари меҳнат қила бошлаган йигит ва қизларни тарбиялаш тўғрисида оталарча ғамхўрлик қилишлари, уларнинг ишлаб чиқариш малакасини, умумий билим ва маданий савияларини оширишга интилишларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлашлари лозим. Область, шаҳар, район партия комитетлари, маҳаллий Советлар ижроия комитетлари хусусан ёшлар истиқомат қиладиган жойларда уларнинг дам олишини уюштиришга катта эътибор беришлари лозим.

Жамоат тартибини сақлаш, прокуратура ва суд органларининг фаолияти жиноятнинг олдини олиш ва унга қарши курашни ташкил қилишга жиддий таъсир кўрсатади. Лекин уларнинг иши олдимизда турган катта талабларга жавоб бермаётир. Жиноятга қарши ҳамма жойда ҳам планли кураш олиб борилаётир ва бу ишда қонун кучидан, жамоатчилик таъсиридан тўлиқ фойдаланилаётир деб бўлмайди. Жиноятчиларни албатта жазолаш, ҳар бир жиноятни ўз вақтида ва тўла очиб ташлаш ҳақидаги талабни айрим маъмурий органлар ҳали бажармаётирлар.

В. И. Ленин ўзининг бир қанча нутқларида жиноятга қарши кураш масалаларига тўхталиб, социалистик мулкни қўриқлашни кучайтиришга алоҳида эътибор берган эди.

Бизнинг республикамизда айниқса, савдо ташкилотлари системасида ва халқ хўжалигининг бир қанча тармоқларида ана шу иллатга қарши ҳали ҳам етарли кураш олиб борилмаётир. ОБХСС аппаратининг иши жиддий танқид қилинган эди. Бироқ ОБХСС аппаратининг ходимлари ҳозир ҳам унча муҳим бўлмаган бузишликларни пухта текширишга кўп вақтларини сарфлаб, катта-катта ўғирликларни эътиборларидан четда қолдирмоқдалар.

Прокуратура органлари социалистик мулкни муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонунларнинг ижро этилишини тузук назорат қилмаётирлар. Талон-торожликлар тўғрисида маълумотлар ва материаллар баъзан юзаки текширилмоқда, бу ҳақда ўз вақтида иш қўзғотилмаётир. Суд органлари бу ишларни ҳамиша ҳам синчиклаб кўриб чиқмаётирлар.

Республикада спекуляция ва порахўрлик билан кураш анча сусайиб кетди.

Шундай ижтимоий вазият вужудга келтириш керакки, бундай вазиятда муттаҳамлар, ўғрилар, халқ мулкини талон-торож қилувчилар ва порахўрлар ўзларининг жиноий найрангларини қилолмайдиган ва жамият ҳисобидан бойлик орттираолмайдиган бўлиб қолсинлар.

Партия ва ҳукуматнинг қарорида қатъий кўрсатиб ўтилганидек, прокуратура, суд ва жамоат тартибини сақлаш органлари ёвуз жиноятчиларга нисбатан бўшанглик қилинишига йўл қўймасликлари керак. Аммо хавфли жиноятчилар жазога тортилмаётганлигини ёки жамоатчилик қўлига кафилликка берилаётганлигини, баъзан бундайларга нисбатан асоссиз юмшоқ жазо чоралари белгиланаётганлигини кўрсатувчи ҳоллар ҳали ҳам оз эмас.

Маъмурий органларнинг, айниқса милициянинг баъзи ходимлари қилинган жиноятлар тўғрисида тушган аризалар ва маълумотлар юзасидан чора кўрмаётирлар ёки бу тўғридаги ишларни жуда кечиктириб текширмоқдалар.

Қорақалпоғистон АССР, Хоразм ва Самарқанд областларининг судлари кўпгина ёвуз безориларга нисбатан белгиланган даражадан ҳам камроқ жазо чоралари тайинлаганлар. Безорилардан, ҳатто неча марталаб судланган безорилардан биттаси ҳам қонунда белгиланган юқори жазони олгани йўқ. Шу сабабли мазкур областларда безорилик энг кўп тарқалганлиги тасодифий эмас.

Милиция, прокуратура ва суд органларининг ходимлари безориликка қарши курашни ташкил этиш ишларини тубдан қайта қуришлари, КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг қарорларини ва СССР Олий Совети Президиумининг Фармонини ҳеч сўзсиз бажаришни таъминлашлари зарур. Безорилик билан курашни кучайтириш қисқа вақт ичида утиб кетадиган кампания эмас, бу ишни барча давлат ва жамоат ташкилотлари кенг миқёсда қунт билан ва доимий равишда олиб боришлари лозим.

Маъмурий органларнинг ходимларини ғоявий-сиёсий тарбиялашни жиддий кучайтириш, уларнинг марксча-ленинча назарий билимларини такомиллаштириш вазифаси олдимизда турибди. Коммунистик ғоявийлик кадрларимизнинг куч манбаидир, уларнинг партия сиёсатини ўтказишда саботли бўлишларини таъминловчи манбадир. Прокуратура, жамоат тартибини сақлаш ва суд органларининг ҳар бир ходими юксак маънавий сифатларга эга бўлиши, коммунистик идеалларга содиқ бўлиши, жамият олдидаги, партия олдидаги ўзининг гражданлик бурчини чуқур англаб, шу бурчни виждонан ва фидокорона бажаришга ҳамиша тайёр бўлиб туриши лозим. Улар социалистик қонунчилик учун, ҳуқуқ тартибларининг бузилишига йўл қўймаслик ва бу тартибларни мустаҳкамлаш учун кун сайин кураш олиб боришлари зарур.

Прокуратура, Жамоат тартибини сақлаш министрлиги ва республика Олий суди ўзларининг иш усуллари ва методларидаги камчиликларни тузатиб олишлари, партия ва ҳукумат қарорларини амалга ошириш учун ҳар бир раҳбарнинг шахсан масъул бўлиши билан бирга коллектив раҳбарлик қилишда партия принципларига қаттиқ амал қилишлари; ўз қарорларининг бажарилишини тўғри ташкил этишни ва контроль қилиб туришни пухта уюштиришлари, ўз қарамоқларидаги органларга доимий амалий ёрдам бериб туришлари, камчиликларни танқид ва ўз-ўзини танқид қилишни бутун чоралар билан авж олдиришлари лозим.

Партия ташкилотлари партия ва ҳукумат қарорларини ҳамма жойда кенг муҳокама қилдиришлари, бу қарорларни ҳар бир коммунист ва партиясиз кишиларга чуқур тушунтиришлари, жамиятга зид ҳодисалар билан курашда актив қатнашиш ҳар бир совет кишисининг бурчи эканлигини кенг тушунтириб беришлари зарур.

Жиноятчиликни ва уни туғдирувчи сабабларни таг-томири билан йўқотиш вазифасини муваффақиятли ҳал қилиш — қисқа муддатли кампания эмас, балки барча партия, давлат ва жамоат ташкилотларининг сабот ва изчиллик билан олиб борадиган кундалик ишидир.

* * *

Ўртоқ Ломоносов доклади юзасидан музокаралар бошланди. Йиғилиш қатнашчилари сўзга чиқиб, Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг жамоат тартибини мустаҳкамлаш, ҳуқуқ тартибини бузувчилар билан кураш соҳасида кўрган чораларини маъқулладилар. Маъмурий органларнинг фаолиятига етарли эътибор бермаётган айрим партия комитетлари шаънига бир қанча танқидий фикрлар айтилди. Прокуратура, суд, милиция органларининг кенг жамоатчилик билан алоқаларини мустаҳкамлаш масаласига актив йиғилишда катта аҳамият берилди.

Музокараларда биринчи бўлиб, Тошкент область партия комитетининг секретари А. С. Пономарев сўзга чиқди. Партия, совет, маъмурий, жамоат ташкилотлари, деди у, жиноятчиликни ва социалистик жамият қоидаларининг бузилишини йўқотиш йўлида катта иш қилмоқдалар.

Тажриба шуни кўрсатиб турибдики, коллектив аъзоларини тарбиялаш, совет қонунларини тушунтириш йўлида доимий иш олиб борилаётган жойларда ҳуқуқ тартиблари бузилаётгани йўқ. Кейинги бир ярим йил ичида ҳар ўн саноат корхонасидан ва муассасасидан саккизтаси ҳамда ҳар ўн колхоздан еттитаси жиноятчилик ҳамда социалистик жамият қоидаларини қўпол равишда бузиш ҳолларини тугатдилар.

Ҳозир область партия ташкилоти партия ва ҳукуматнинг жамоат тартибини бузишларга қарши кураш тўғрисидаги қарорларини амалга ошириш соҳасида тушунтириш ва ташкилотчилик ишларини олиб бормоқда. Шу масалага бағишланиб, партия комитетларининг пленумлари ва партия активларининг йиғилишлари ўтказилмоқда, булар халқ дружиналари ва ўртоқлик судларининг ишларини яхшилаш, ҳуқуқ-тартибларни таъминлашга бутун жамоатчиликнинг ролини ошириш чораларини белгилаб бермоқда.

Чирчиқ электрохимия комбинатининг партия ташкилоти ва маъмурияти ҳуқуқ-тартибларни бузувчилар, ичкиликбозлар, прогулчилар билан курашни активлаштириб юбордилар. Ҳуқуқ-тартибни бузиш ҳолларининг ҳаммаси дарҳол коллективда муҳокама қилинади. Ҳуқуқ-тартибни бузувчиларнинг суратлари корхона дарвозасининг олдига ёпиштириб қўйиладиган бўлди.

Шу билан бирга область шаҳарлари ва қишлоқларида жамоат ҳуқуқ тартибини бузувчилар билан кураш олиб боришда йўл қўйилаётган нуқсон ва камчиликлар ҳали ҳам оз эмас. Масалан, «Ўзбек химмаш» заводида безорилик ва ичкиликбозлик фактларига нисбатан корхона раҳбарлари тегишли чора кўрмаётирлар, коллектив аъзоларини совет қонунларига риоя қилиш ҳамда ҳуқуқ-тартибни бузувчиларга аёвсиз бўлиш руҳида тарбиялаш борасида тузук иш олиб бормаётирлар. «Чирчиқсельмаш» заводида ҳам аҳвол шундай. Чирчиқ шаҳар ижроия комитетининг милиция бўлими бир қанча ходимларнинг ножўя қилиқлари тўғрисида шу корхона маъмуриятига бир қанча фактларни ёзиб юборган эди. Лекин шундай ходимларнинг фақат бир нечтасига нисбатангина таъсир чоралари кўрилди, холос.

Партия ва совет ташкилотлари, халқ маорифи органлари ёш авлодни тарбиялайдиган кадрларни танлашга ва тайёрлашга жиддийроқ қарашлари лозим. Йигит ва қизларнинг кечки ўқувини, дам олишини яхши ташкил этиш, клублар, стадионлар ва сув ҳавзаларини кўпайтириш керак.

Пировардида ўртоқ Пономарев милициядаги сиёсий ишлар бўйича бошлиқ ўринбосарларининг ишини яхшилаш масаласи ҳақида гапирди. Судларнинг ишини контроль қилиб туришни кучайтирмоқ учун, деди у, иттифоқ ва республика юстиция министрликларини яна тузиш мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Жамоат тартибини сақлаш министри Х. Х. Яҳёев сўзга чиқиб айтдики, жамоат тартибини сақлаш органларининг шахсий состави ҳуқуқ-тартибни бузувчилар билан курашни кучайтириш чоралари тўғрисида партия ва ҳукуматнинг қарорларини зўр мамнуният билан кутиб олдилар.

Кейинги йилларда Жамоат тартибини сақлаш министрлиги ўзининг асосий органларини яхши тайёрлангач кадрлар билан мустаҳкамлаш, оператив-қидириш ишларининг савиясини ошириш чораларини кўрди.

Партия ва совет органлари, жамоатчиликнинг кенг доиралари жамоат тартибини сақлаш органларига катта ёрдам кўрсатмоқдалар. Мана шундай биргаликда иш олиб бориш натижасида ўтган ярим йилнинг ўзидагина ҳуқуқ-тартибни бузиш ҳолларини анча камайтиришга муваффақ бўлинди. Зилзила оқибатларини тугатиш кунларида Тошкент гарнизонининг шахсий составй ғоят жонбозлик билан ишлади. Жамоат тартибини сақлаш органларининг коллективи Фарғона водийсидаги сув тошқини каби табиий офатни тугатишда фидокорлик ва уюшқоқлик билан ҳаракат қилди.

Лекин жамоат тартибини сақлаш органларининг ишида камчиликлар ҳали ҳам оз эмас.

Республикада ҳуқуқ-тартибни бузиш ҳолларини анализ қилиб қарасак, қонунни бузаётган ҳар уч кишидан бири безори эканлигини кўрамиз. Кўпинча безорилик натижасида одам ўлдириш ҳоллари содир бўлмоқда ва одамларга оғир жисмоний шикастлар етказилмоқда.

Безорилик қилганлиги учун милиция томонидан қўлга олинган ҳар ўн кишининг тўққизтаси мастлик ҳолатида шундай безорилик қилганлиги маълум. Йўллардаги автомобиль ҳалокатларининг, ишлаб чиқаришдаги бахтсиз ҳодисаларнинг кўпчилигига ичкилик сабаб бўлмоқда. Ичкилик сабабли оилалар бузилмоқда, назоратсиз қолган болалар пайдо бўлмоқда. Айрим кишилар муттасил ичкиликка берилиб кетганлиги сабабли социалистик мулкни ўғирлаш, қалбакилик, фирибгарлик қилиш йўлига тушиб олмоқдалар. Шунинг учун ҳам ичкиликбозлик ва безорилик билан курашни кучайтириш тўғрисида партия ва ҳукумат қўйган талабларни органларимиз учун энг биринчи вазифа, деб ҳисоблаймиз.

Янги қонун кучга кирганидан кейин республиканинг милиция органлари кўпгина ичкиликбозларга штраф солдилар, майда безорилардан бир қанчасини ушладилар, юзлаб кишилар безорилик қилганлари учун жиноий жавобгарликка тортилди.

Лекин бу йиғилишда шу нарса тўғри уқтириб ўтилдики, партия ва ҳукумат қўйган вазифаларни фақат маъмурий органларнинг кучи билангина муваффақиятли ҳал қилиб бўлмайди. Жамоат тартибини сақлаш органлари ҳуқуқ-тартибни бузувчилар билан курашда ҳамиша жамоатчиликнинг ёрдамига таяниш умидидадирлар.

Ичкиликбозлик ва безорилик билан курашни кучайтириш йўлида қатъий чоралар кўриш билан бирга социалистик мулкни муҳофаза қилиш масалалари кун тартибидан олиб ташланмаётганлигини ва бу масала ҳамиша диққат марказида туриши лозимлигини бир дақиқа бўлса ҳам унутмаслигимиз керак.

Андижон область партия комитетининг иккинчи секретари А. И. Шалигин сўзга чиқади. Андижон областининг партия ташкилоти, деди у, кейинги йилларда маъмурий органларнинг ишини чуқур ўрганадиган ва координация қиладиган бўлиб қолди, жамоат тартибини бузишларга қарши курашни тағин ҳам кўпроқ активлаштиришга, профилактика чораларининг самарадорлигини оширишга, жамоатчилик ёрдамидан яхшироқ фойдаланишга эътибор бермоқда.

Область партия комитети СССР Олий Совети Президиумининг «Безорилик учун жавобгарликни кучайтириш тўғрисидаги» Фармони Андижон, Наманган, Ленинск шаҳарларида ва бир қанча районларда қандай татбиқ қилинаётганлигини прокуратура, суд, жамоат тартибини сақлаш органлари ходимларининг иштироки билан текшириб чиқди. Бу текшириш маъмурий органлар кенг жамоатчиликнинг иштироки билан шаҳарларда ҳам, қишлоқларда ҳам безориликка қарши курашни анча кучайтирганликларини кўрсатди. Лекин ёвуз безориларга нисбатан либераллик қилиш фактлари ҳали ҳам содир бўлмоқда, кўпинча бундай қилганларга энг кам чоралар кўрилмоқда.

Маҳаллий Советларнинг жамоат тартибини сақлашни таъминлашдаги ролини ошириш, коммунистлар ва комсомолларнинг ўсмирларни оталиққа олишини ташкил этиш тўғрисида, ота-оналар билан ўсмирларнинг қўшма йиғилишларини вақти-вақти билан ўтказиб туриш тўғрисида Москва ва Ленинград шаҳарлари коммунистларининг қилган таклифини Андижон область партия ташкилоти тўла равишда қувватлайди. Жамоат манфаатларига зид ҳодисаларга турмушимизнинг ҳамма позицияларидан туриб, ижтимоий таъсир ўтказишнинг ҳамма воситаларини ишга солиб, ҳужум қилиш керак. Андижон областининг шаҳарлари ва районларида биз бу ишни кенг миқёсда ўтказишга киришдик.

Тошкент шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари В. В. Окунский ўз нутқини сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш, бутун профилактика чоралари системасини такомиллаштириш, социалистик жамият қоидалари бузилишининг олдини олиш масалаларига бағишлади.

Яқинда шаҳар партия активларининг йиғилиши ўтказилди. Бу йиғилишда партия ва ҳукуматнинг ҳуқуқ-тартибларни бузишга қарши кураш тўғрисида берган кўрсатмаларини амалга оширишнинг конкрет чоралари белгилаб берилди. Тошкентнинг Ленин, Октябрь районларида ва бошқа районларида ҳам шундай йиғилишлар ўтказилди. Тошкент партия ташкилоти СССР Олий Совети Президиумининг «Безорилик учун жавобгарликни кучайтириш тўғрисида»ги Фармонини маъмурий органларнинг тажрибали ходимлари, лекторлар ва активлар ёрдамида аҳолига кенг тушунтиришни ўзига мақсад қилиб олди.

Узсовпроф секретари М. Йўлдошева минбарга чиқади.

Республика касаба союзлари, дейди у, жамоат тартибини таъминлаш ишида актив қатнашишни, безориликка қарши курашда меҳнаткашларнинг активлигини бутун чоралар билан авж олдиришни ўзларига вазифа қилиб олдилар.

Коммунистик меҳнат коллективларининг ҳамда бундай юксак ном учун кураш олиб бораётган коллективлар ҳуқуқ-тартибни бузувчиларга қарши кескин курашмоқдалар. Бу ажойиб ҳаракатда республика меҳнаткашларидан 80 мингга яқин киши қатнашмоқда. Ишда, оилада, жамиятда одамларнинг феъл-атворига бундай коллектив лар яхши таъсир ўтказаётганлигини кўрсатувчи мисоллар кўп. Касаба союз ташкилотлари коммунистик меҳнат мусобақасини ташкил этиб, бу коллективларга жуда зўр эътибор беришлари ва талабчан бўлишлари керак. Мажбуриятларнинг бажарилиши якунланаётган ҳозирги вақтда фақат ишлаб чиқариш кўрсаткичларигина эмас, шу билан бирга ишчиларнинг цехдаги, жамоат жойларидаги, турмушдаги ҳатти-ҳаракати ҳам ҳисобга олинмоқда.

Бир қанча коллективларда меҳнат интизомини ва жамоат тартибини бузувчилар моддий рағбатлантирилишдан маҳрум қилинмоқдалар.

Ўртоқлик судлари катта куч ва бундан кенг фойдаланиш керак. Ҳозир республика корхоналари, қурилишлари, совхозлар ва муассасаларда тўрт ярим мингдан кўпроқ ўртоқлик судлари бор. Коллективларда ўртоқлик судларининг обрўйи катта. Лекин улар безорилик билан ва ҳуқуқ-тартибни бузувчилар билан ҳамма жойда ҳам актив курашаётганлари йўқ. Бунинг сабаби шуки, баъзи бир касаба союз коллективлари ўртоқлик судларида юзаки раҳбарлик қилмоқдалар; уларнинг ишига ёрдам бермаётирлар. Ўртоқлик судларининг ишларини ҳозир тубдан яхшилаш чоралари кўрилмоқда.

Жамоат тартибини бузувчиларга қарши курашда касаба союзларининг маданий-оқартув муассасалари тобора актив роль ўйнамоқда. Коммунистик ахлоқ темаларида, ичкиликбозликнинг зарари ҳақида лекциялар ва суҳбатлар ўтказилмоқда. «Ташкенткабель», радиолампа заводларининг, Тошкент тўқимачилик комбинатининг клублари ва маданият саройларида совет кишисининг номуси ва фазилати тўғрисида, ижодий меҳнат гашти ҳақида катта суҳбат ва мунозаралар ўтказилмоқда. Бадиий агитбригадалар яхши иш олиб бормоқда. Улар санъат воситаларидан фойдаланиб, корхоналар коллективларининг ҳаётига актив аралашмоқдалар, илғорларнинг ютуқларини тарғиб қилиб, камчиликларни қаттиқ танқид қилмоқдалар.

Фарғона мой-ёғ комбинати партия комитетининг секретари В. В. Костин сўзга чиқиб, корхона ишчилари ва хизматчилари яшаб турган районда халқ дружиналари олиб бораётган иш тажрибаларини шу микрорайонда жамоат тартибини бузишларга қарши қандай кураш олиб борилаётганлигини гапириб берди. У безорилар ва ичкиликбозларга нисбатан қаттиқ қўл бўлиш зарурлигини айтиб ўтди. Бундай тартиб бузувчиларга нисбатан либераллик қилинаётганлигини кўрсатувчи мисолларни ҳам гапириб берди.

Сўз республика Олий судининг раиси С. Х. Пўлатхўжаевга берилади.

Кўрилган чоралар натижасида, дейди у, судлар белгиланган муддатларга қаттиқ риоя қилган ҳолда ишларни кўриб чиқадиган бўлдилар, корхоналар, қурилишлар, колхозлар ва совхозларга бориб, сайёр мажлисларни кўпроқ ўтказадиган бўлиб қолдилар. Судларнинг жамоатчилик билан алоқаси тобора кўпроқ мустаҳкамланмоқда. Совет қонунларини пропагандa қилиш кучайтирилмоқда. Суд ходимлари ҳуқуқ темаларида лекциялар ўқишни кўпайтирдилар.

Совет кишиларининг ҳаётига, соғлиғига ва иззат-нафсига қасд қилаётган шахсларга нисбатан ҳозир қаттиқроқ чоралар кўрилмоқда. Белгиланган жазо чораси юмшоқлиги сабабли Олий суд томонидан амалдаги қонунлар асосида бекор қилинган ҳукмлар йилнинг биринчи ярмида бутун 1965 йилдагига нисбатан икки баравар кўпайди. Безорилик ва таловчилик билан курашни активлаштириш чоралари ҳам кўрилди.

Бироқ, шуни эътироф қилиш керакки, жамоат тартибини бузиш билан курашиш борасида олиб бораётган ишимизда нуқсонлар ҳали ҳам оз эмас. Биз бу нуқсонларни йўқотиш учун ҳамма чораларни кўрмоқдамиз.

В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети партия комитетининг секретари А. И. Абдусамадов сўзга чиқиб бундай деди:

— Тошкент Давлат университетининг партия ва комсомол ташкилоти студентларни ғоявий тарбиялаш, уларни ҳуқуқ-тартибларни ҳар қандай бузишга қарши курашга сафарбар қилиш йўлида кейинги вақтларда бирмунча ишлар қилди. Ҳамма факультетларда халқ дружиналари ташкил этилди. Бу дружиналар шаҳарда тегишли жамоат тартибини таъминлаш тадбирларини ўтказишда актив қатнашмоқда. Факультетларда ўртоқлик судлари ишлаб турибди. Ўртоқлик судлари ҳуқуқ-тартибни бузишдан, университет ходимлари ва студентлари орасида одобсизлик ҳаракатларидан иборат бўлган ҳар бир ҳолни кескин равишда муҳокама қилиб, бунга нисбатан принципиал чоралар кўрмоқда.

Тошкент Давлат университетининг партия ташкилоти партия ва ҳукуматнинг ҳуқуқ-тартибни бузишларга қарши курашни кучайтириш тўғрисидаги қарорларини бажаришга қаратилган бир қанча чора ва тадбирларни мўлжаллаб қўйди. Аввало, биз студентлар орасида олиб борилаётган бутун тарбиявий ишларни янги, тағин ҳам юқори босқичга кўтармоқдамиз.

Ўзбекистон комсомол Марказий Комитетининг секретари Р. Р. Алимов сўзга чиқиб айтдики, Ўзбекистон комсомол ташкилоти жиноятчиликка қарши кураш ишларини маъмурий органлар билан маҳкам боғланган ҳолда олиб бормоқда, ёшларни милициямизни, прокуратура ва суд ходимларини ҳурматлаш руҳида тарбияламоқда. Кейинги вақтларнинг ўзидагина республика комсомоли ўзининг энг яхши вакилларидан 500 дан кўпроқ кишини милиция органларига ишлаш учун юборди. Кўнгилли халқ дружиналарида 60 мингдан кўпроқ йигит ва қиз иш олиб бормоқда. Милиция ҳузуридаги болалар хоналарининг ишига, милициянинг ёш дўстлари отрядларига комсомол ташкилотлари кўпроқ эътибор берадиган бўлиб қолдилар.

Республика комсомол Марказий Комитети шаҳар ва қишлоқдаги ўсмирларни тарбиялаш учун бошланғич комсомол ташкилотларининг масъулиятини оширмоқда. Бу йил заводлар, фабрикалар, колхозлар ва совхозлардаги комсомол комитетларида ўсмирлар орасида ишлаш секторлари ташкил қилинади. Ёш авлодни тарбиялаш масалалари район, шаҳар ва область комсомол комитетларининг пленумларида муҳокама қилинмоқда.

Сурхондарё область ижроия комитети раисининг ўринбосари Ф. Т. Чупрунов сўзга чиқиб, жамоат тартибини бузувчилар билан олиб борилаётган курашда Сурхондарё области меҳнаткашлар депутатларининг маҳаллий советлари қандай қатнашаётганлигини гапириб берди. Ўз коллективларида мана шундай бузилишлар содир бўлишига йўл қўяётган ташкилотларнинг раҳбарлари олдига маҳаллий Советлар жиддий талаблар қўймоқдалар. Масалан, Денов район ижроия комитети айрим корхона ва ташкилот раҳбарларининг шу масалага доир ҳисоботи тингланди, тегишли қарорлар қабул қилинди.

Сурхондарё областининг маҳаллий Советлари партия ва ҳукумат қарорлари асосида ўз ишларини қайта қуриб, маъмурий комиссияларнинг, балоғатга етмаган болалар орасида ишлаш комиссияларининг, ўртоқлик судларининг, кўнгилли дружиналарнинг ва бошқа жамоат ташкилотларининг фаолиятини кучайтириш учун ҳамма чораларни кўрмоқдалар.

Буларнинг ҳаммаси социалистик қонунчиликни мустаҳкамлашга, жиноятларнинг ва ҳуқуқ-тартибларни бузишнинг олдини олишга ёрдам беради. Янги Фармонга биноан безориларга қаттиқроқ жазо чоралари кўриладиган бўлди. Бу Фармонни татбиқ қилиш тажрибаси ҳозирнинг ўзидаёқ унинг кучини кўрсатиб турибди.

Денов пахта заводидаги кўнгилли халқ дружинасининг командири Ш. Имомов шу дружинанинг иш тажрибасини йиғилиш қатнашчиларига гапириб берди. Дружиначилар, деди у, партия, комсомол, касаба союз ташкилотлари билан маҳкам алоқа боғлаб ишламоқдалар. Жамоат тартибини бузиш ҳолларининг олдини олиш мақсадида ҳар хил таъсир ўтказиш методларидан кенг фойдаланилмоқда. Область жамоат тартибини сақлаш бўлими жамоат тартибини сақлашда муваффақиятли иш олиб борган дружина аъзоларини пул мукофоти билан тақдирлади.

Ҳуқуқ-тартибни бузувчилар билан кураш олиб боришда дружиначилар катта тажриба тўпладилар. Бироқ, бу тажриба, афсуски, кенг ёйилмаётир. Бу тўғрида газеталарнинг кўпроқ ёзиб туришини, энг яхши дружиналар тўғрисида китобчалар нашр этилишини истар эдик. Бу эса, ҳеч шубҳасиз кўнгилли халқ дружиналарининг ишларини активлаштиришга ёрдам берган бўлур эди.

Кундалик иш тажрибаси шуни кўрсатиб турибдики, деди Ўзбекистон ССР прокурори М. Махсумов, жиноятчиликка қарши кураш актив ижодий ва пухта ташкил этилган жойларда жиноятчилик камайиб бормоқда. Ҳуқуқ-тартибни бузишларга қарши кураш қонунларига етарли равишда қаттиқ риоя қилмаётган, жиноятчиларга нисбатан юмшоқлик қилинаётган, жиноятчиликнинг олдини олиш ва профилактика чоралари қатъият билан ўтказилмаётган жойларда эса жиноятчилик давом этиб келмоқда.

Шу нарсани эътироф қилмаслик мумкин эмаски, республикамиздаги тергов аппаратининг, прокуратура органларининг ва Жамоат тартибини сақлаш министрлиги органларининг ишида ҳали ҳам камчиликлар содир бўлмоқда. Баъзи ишлар юзасидан тергов юзаки олиб борилмоқда, узоқ вақтга чўзилиб кетмоқда. Натижада бу ишлар қўшимча тергов ўтказиш учун қайтарилмоқда.

Маъмурий органлар шундай ишлашлари керакки, ҳар бир жиноят ўз вақтида ошкор қилинадиган бўлсин ва шу жиноятни қилишда айбли бўлган шахс қонунга биноан жазоланадиган бўлсин, бироқ жиноятчини қайта тарбиялашдан кўра ҳуқуқ-тартиб бузилишининг олдини олиш яхшироқ. Аммо жиноят қилинишига имконият туғдирадиган сабаб ва шароитларни топиб йўқотиш керак деб қонунда қўйилган талаблар ҳамиша ҳам тўлиқ бажарилаётир, деб бўлмайди. Биринчи марта ҳукм қилинган шахсларнинг кўпчилиги жиноят қилиш йўлига ичкиликбозликка берилиб кетганлиги натижасида тушиб олганлиги маълум. Шундай бўлса ҳам ичкиликбозликка қарши шафқатсиз кураш олиб борилмаётир.

Баъзи министрликлар, идоралар ва ташкилотлар социалистик мулкнинг талон-торож қилинишига йўл қўймаслик чораларини ҳали ҳам кўрмаётирлар. Моддий жиҳатдан масъул кадрларни танлаш принципи бузилган, ҳисобга олиш ва контроль қилишга аҳамият берилмай қўйилган жойларда кўпинча социалистик мулкни ўғирлаш ҳоллари содир бўлмоқда. Ревизия комиссияларининг ҳаракатсизлиги ва контролнинг бошқа формалари ишга солинмаётганлиги натижасида жамоат мулкининг нобуд бўлиши ва талон-торож қилиниши ҳоллари содир бўлмоқда.

Партия органлари, деди сўнгра сўзга чиққан Бухоро область партия комитетининг иккинчи секретари П. О. Чекин, маъмурий органларнинг ва кўнгилли халқ дружиналарининг ишига кўпроқ эътибор берадиган бўлиб қолдилар. Шу органларнинг ишларини текшириш натижасида бир қанча камчиликлар ва нуқсонлар очиб ташланди. Текшириш натижалари область партия комитетининг бюросида муҳокама қилинди. Партия ташкилотларидан халқ дружиналарининг ишини бутун чоралар билан қувватлаш ва ривожлантириш, уларнинг составини комсомоллар, илғор кишилар билан мустаҳкамлаш талаб қилинди.

Корхоналар, муассасалар, колхоз ва совхозларнинг партия ташкилотлари меҳнаткашлар орасида сиёсий-тарбиявий ишни кучайтирдилар, маъмурий органлар ўз аппаратларига нисбатан талабчанликни оширдилар, жиноий ҳаракатларнинг олдини олишга кўпроқ эътибор берадиган бўлиб қолдилар.

Кўрилган чоралар натижасида областда ҳуқуқ-тартибларни бузиш ҳоллари камайди, очилган жиноятлар сони анча кўпайди; халқ мулкини ўғирловчиларни топиб жиноий жавобгарликка тортиш ишлари активлаштирилди.

Жиноятчиликни батамом тугатиш масаласи айниқса кескин қилиб қўйилаётган ҳозирги вақтда балоғатга етмаган болалар орасида профилактика ишларини кучайтиришга жуда катта эътибор бериш талаб қилинмоқда. Болаларнинг назоратсиз қолиши билан курашни ташкил этишга кўпроқ эътибор бериладиган бўлиб қолди. Маъмурий органларнинг комсомол ташкилотлари, маориф органлари ва бошқа ташкилотлар билан ўзаро маҳкам алоқа боғлаб ишлашларига кўпроқ эътибор берилмоқда.

Жиноятчиликни йўқотиш — қисқа муддат ичида ўтказиладиган кампания эмас. У — ҳар куни олиб бориладиган катта ва жиддий ишдир, бутун партия ва халқнинг ишидир. Партия ва ҳукуматнинг бу масалага доир қарорларида партия, совет, комсомол, касаба союз ва маъмурий органларнинг кенг иш программаси белгилаб берилди.

Республика партия активларининг йиғилиши муҳокама қилинган масала юзасидан кенгайтирилган қарор қабул қилди. (ЎзТАГ).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг IV пленуми қарорларини амалга оширамиз

„Ўзбекистон Компартияси XVII съезди ва Марказий Комитет XIII пленумининг 1970 йилгача хутор системасини асосан тугатиш, барча қишлоқ аҳолиси яшайдиган пунктларни қайта қуришни тамомлаш, ҳамма жойда водопроводи, канализацияси, электри, газi, радио ва телевидениеси бўлган, зарур маданий-маиший муассасаларга, паркларга, боғларга, обод кўча ва йўлларга эга бўлган шаҳар типидаги замонавий посёлкалар бунёд этиш тўғрисида берган кўрсатмаларини бажариш—республика партия ташкилотининг энг муҳим вазифаси деб ҳисоблансин."

(Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг IV Пленуми қароридан).

ҚИШЛОҚ МАДАНИЯТИ ЮКСАЛАВЕРСИН

«ЎЗБЕКИСТОН ССР 30 ЙИЛЛИГИ» КОЛХОЗИ ҚИШЛОҒИДАН РЕПОРТАЖ

АНТЕННАДАГИ КАБУТАРЛАР

Тонг отиб келмоқда. Кўчаларда ҳаракат жадал, одамлар одими чаққон. Шаҳарга олма, шафтоли, қовун,тарвуз сут ва бошқа деҳқончилик маҳсулотлари олиб бораётган машиналар ғиззиллаб ўтиб турипди.

Яратувчилик йўлида эрта тонгдан жадал ҳаракатта тушган қишлоқ ёшлари, мўйсафидлари, эру-аёлларининг қуйиб-пишишларини кузатиб турган киши деҳқон боласининг ҳар одими инсон фаровонлиги, юрт ободлиги, дастурхон тўкин-сочинлиги учун ташланаётганини билади. Далага шошилаётган деҳқон, фермага ошиқаётган чорвадор, боғнга йўл олган соҳибкор ҳамиша шу тўғрида ўйлайди, тонгни эрта олиб, иш жойига ошиқади.

Субҳидамда қишлоқдаги ҳаракатни кузатиб туриб кўк гумбазида гоҳ шўнғиб, гоҳ ўқдек яна кўтарилиб чарх уриб ўйнаётган кабутарлар кўзга ташланиб қолди. Улар ҳам эгалари сингари ғира-ширада қанот қоқиб учган. Тоғ орқасидан кўтарилиб келаётган қуёш ёғдусининг заррин нурлари кабутарлар қанотини гоҳ кумушранг, гоҳ олтин нусхада товлантириб аломат манзара ҳосил қиляпти. Хонадонларда, қишлоқ кўчаларида одамлар сийраклашиб қолганларида улар пастга шўнғиб қишлоқ узра бир айланадилар-да, қўноқларига келиб ўтирадилар.

Мана шунда кўзим тушди, кабутарлар томлар тепасидаги телевизор антенналарига келиб қўнгандилар. Кўчалардаги жўшқин ҳаёт, кўк гумбаздаги кабутарларга маҳлиё бўлиб шифер, тунука томлар устида кўкка бўй чўзиб турган антенналарни пайқамаган эканман. Беш-олти йил илгари девори оқартирилган, кўчага дераза очилган уй онда-сонда бўлса, ҳозир бунақа иморатлар бутун-бутун кўчаларнинг икки томонида саф тортиб турибди. Телевизор, радиоприёмник антенналарининг охири кўринмайди.

Қишлоқ қисқа вақт ичида янги либос кийиб, ҳусн-жамолини очиб бормоқда.

ҲОСИЛ МЎЛ—ТУРМУШ ФАРОВОН

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган IV пленумида жуда тўғри айтилганидек, қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда, техникани тараққий эттириш негизида, айниқса пахта етиштиришни кўпайтиришда республикамиз эришган катта муваффақиятлар сўнгги йилларда колхоз ва совхоз қишлоқларининг ҳар томонлама гуллаб яшнаши учун яхши иқтисодий замин яратиб берди.

Бу гаплар **Чиноздаги «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозининг** ўсиш, юксалиш соҳасидаги ишларига айнан тўғри келади. Чунки колхозда аввалги йилларда ҳосилдорлик ҳам, уни етиштириш таннархи ҳам, қишлоқ хўжалигини комплекс механизациялаш ҳам, колхозчиларнинг оладиган даромади ҳам унча кўнгилдагидек эмас эди. Шу важдан қишлоқда маданий қурилишларни кенг кўламда олиб бориш имконияти йўқ эди. Колхоз правлениеси, партия ташкилоти сўнгги вақтларда колхоз ва колхозчи даромадини ошириш тадбирларини кўрди. Бу мақсадга эришиш учун биринчи навбатда кўп ва арзон пахта етиштириш, пахтачилик соҳасидаги сермеҳнат ишларни механизация елкасига юклаш масаласи турарди.

Қишлоқдаги ҳамма — ёшлар ва кексалар, эркаклар ва аёллар правление партия ташкилоти тузган режаларни изчиллик билан амалга оширишга киришдилар. Кўпчиликнинг якдиллик билан қилган фидокорона меҳнати ўзининг порлоқ самарасини бера бошлади: Ҳосилдорлик қўшни хўжаликлардагига қараганда ошди, даромад кўпайди, кассадаги пул салмоқдор бўлиб қолди. Мана энди бўлинмас фондга тузукроқ пул ажратиш, каттароқ қурилишларга қўл уриш имкони туғилди.

Даромаднинг ошишига қандай қилиб эришилди? Хўжаликда кейинги ўн йил давомида гектаридан етиштирилган ҳосил 30 центнердан кам бўлмади. Ана шундай юқори ҳосилли хўжаликда очиғини айтиш керак, 7—8 йил илгари маданият, қурилиш ишларига, қишлоқ меҳнаткашларининг ишдан кейинги вақтларида маданий ҳордиқ чиқариш учун тўла шароит яратиб беришга унча аҳамият берилмас эди. Колхозчиларнинг турмуш кечириш даражаси ўсган сари, бу талаб қатъийроқ қилиб қўйила бошлади. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти ўсиб бораётган эҳтиёжга яраша иш қилишни лозим топди. Эски бинолар ўрнида янги, муҳташам, кўрса кишининг ҳаваси келадиган бинолар қад кўтара бошлади.

Қишлоқда аввал қандай бино қуриш тўғрисида келишиб олинди. Колхозчилар: «Қишлоғимизга биринчи галда ҳаммом зарур», дедилар. Қишлоқ марказига ҳамма қулайликлари бўлган ҳаммом қурилди. Шундан сўнг колхознинг олтита участкасига ҳар бири 200 ўринли участка клублари, медицина пунктлари қурилди. Участка клубларидан ташқари бригадаларга ёнида яслиси бўлган дала шийпонлари барпо этилди. Бу ерда колхозчиларнинг дам олиши, газета журнал ўқиши, ҳар хил спорт ўйинлари билан шуғулланиши учун имконият бор.

Колхозда даромаднинг ошишида, етиштирилган маҳсулотлар таннархининг кескин камайишида, қишлоқ меҳнаткашларининг шахсий даромади кўпайишида деҳқончилик ишларининг тўла механизациялаштирилганлиги ҳал қилувчи роль ўйнади. Аввалари ҳам асосий ишлар техника ёрдамида бажарилларди. Аммо уларнинг ижобий натижаси ҳозиргидек бўлмас эди. Чунки звенога ёки бригадага бир одам бошчилик қилиб, тракторни бўлак одам бошқарарди. Натижада трактор ишларининг сифати кўп вақт кўнгилдагидек бўлмас, 10 сўм сарфланадиган жойга ишнинг сифатсиз бажарилганлиги натижасида 12—13 сўм сарфланар, демак колхозчининг қўлига тегадиган пул камайиб кетарди. Звеноларга механизаторларнинг бошчилик қилиб тайинланганлиги ва ҳақ тўлашда янги усул қўлланилганлиги туфайли ишнинг юқори сифатли бўлишига, етиштирилаётган маҳсулотнинг таннархи пасайишига, колхоз ва колхозчи оладиган соф даромад кескин ўсишига муваффақ бўлинди. 1965 йилда колхозчининг бир кунлик иш ҳақи 4 сўмдан сал ошган бўлса, ўтган йили 4 сўм 35 тийинни ташкил этди. Колхозчилар бундан беш-олти йил илгари бир ойда 40—50 сўмдан маош олардилар. Ҳозир колхозчининг бир ойлик иш ҳақи 80—90 сўмни, сувчиларнинг иш ҳақи 100—110 сўмни, механизаторларники эса 120—130 сўмни ташкил этмоқда. Демак, кўриниб турибдики, колхозчининг бир йиллик даромади ўртача 3,5—4 минг сўмга етмоқда. Чунончи механизатор Абдусаттор Қирғизалиев бултур 4100 сўм даромад қилди. Хотини Қирғизалиева эса салкам минг сўмга етказиб пул олди. Тўрт боласи бўлган бу оила фақат пулнинг ўзидан 5000 сўмдан ортиқ даромад қилди.

Қирғизалиев ана шундай катта даромад олаётган экан, у бунинг эвазига қандай турмуш кечирмоқда? Бу саволга унинг ўзи қуйидаги жавобни берди:

— Еб-ичардан камчилик жойимиз йўқ. Қўй-сигиримиз бор. Боғимиздан чиққан мева-чева етиб ортади. Меҳнат қилиб топган пулимизга ҳозирги вақтда зарур бўлган ҳамма маданий ашёларни сотиб олишга кучимиз етади. Уйимизда телевизор, радиоприёмник ишлаб турибди.

Абдусаттор Қирғизалиевнинг беш хонали уйи, унинг ўзи айтганидан ҳам чиройли безатилган. Хоналарда гиламлар, диван, шифанер ва бошқа ашёлар турибди.

Қишлоқда ана шундай жиҳозга эга бўлган оилалар кўп. Тўрт-беш йил ичида ҳар йилига колхознинг ёрдами, ўзларининг катта даромади туфайли 350 га яқин хонадон тўғри кўчаларнинг икки чеккасига янги типда уй қуриб кўчиб чиқди. Шу йилнинг ўзида юздан ортиқ хонадон янги уйга кўчиб ўтади.

— Бу бизни қаноатлантирмайди, — дейди колхоз партия ташкилотининг секретари Жаббор Салимбеков, — бир қанча оилалар ҳали ҳам эскича усулда қурилган уйларда яшамоқдалар. Яқин икки-уч йил ичида улар ҳам колхозда тузилган махсус план асосида катта кўчалар бўйига янги уйлар қуриб кўчиб чиқадилар. Гап келганда шуни айтиш керакки, колхозларда даромад кескин ўсаётганлиги учун қишлоқ меҳнаткашларининг маданий молларга ва қурилиш асбоб-ускуналарига бўлган талаблари тобора ортмоқда. Лекин буни тўла қондиришда тегишли ташкилотлар кўнгилдагидек иш олиб бормаётирлар. Биз кўпинча ёғоч-тахта тополмай қийналамиз.

Қишлоқдаги маданият ўчоқларида колхозчилар учун зарур бўлган ҳамма ишлар амалга оширилади. Участка клубларида ҳар куни кинокартиналар кўрсатиб турилади. Вақти-вақти билан лекциялар ўтказилади, қизиқарли учрашувлар бўлади.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти кишиларга қулай бўлсин деб ҳар бир участкада клуб қурган. Чунки марказий клубга бориш учун баъзи қишлоқлардан икки километр, баъзиларидан эса 4—5 километр йўл босишга тўғри келади. Ҳар бир участкада клуб бўлиши ўша участкадаги колхозчиларнинг бола-чақаси билан истаган пайтда маданий ҳордиқ олишига имконият бермоқда.

— Биз атайин марказий клуб қуришга энг охирида киришмоқчимиз, — дейди колхоз раиси ўртоқ Аҳмедов. — Тўғри, баъзи ўртоқлар қишлоқ марказида катта клуб йўқ экан, деб бизни баъзан койишади. Биз уларга участкаларда, кишиларга яқин жойда клуб қуриш мақсадга мувофиқ экан, катта ишларни, катта йиғинларни ўтказиш учун марказимизда кўп киши сиғадиган ва барча маданий ишлар ўтказиш мумкин бўлган клуб қуришга келгуси йилда киришамиз.

Бизнингча, деб давом этади ўртоқ Аҳмедов, одамларнинг маданий ҳаётини уларнинг турмуш кечириш даражаси, ўқиши ва рўзғорининг қай аҳволдалигига қараб баҳолаш керак.

Колхозимиз ўтган йили 1 миллион 800 минг сўмга яқин даромад қилди. Бу йил салкам 2 миллион сўм даромад олишни мўлжаллаб турибмиз. Колхознинг бўлинмас фондида 180 минг сўм пул бор. Бўлинмас фонддан мақсадга мувофиқ фойдаланиш, қишлоқ меҳнаткашларининг маданий ҳаёт кечиришлари учун зарур бўлган ҳамма қурилишларни барпо этиш мақсадида қатор ишларни амалга оширамиз.

Колхознинг марказидаги катта саноат моллари магазини, участкалардаги аралаш моллар магазинлари, медицина пунктлари колхозчилар хизматида. Қишлоқда битта ўн йиллик, иккита саккиз йиллик ва иккита бошланғич мактаб бор. Шуниси қувончлики, бу мактаблардаги ўқитувчиларнинг 95 процентидан кўпроғи шу қишлоқда туғилиб-ўсган, шу мактабларни битириб, олий маълумот эгаси бўлган йигит-қизлардир. Қишлоқ ўз интеллигенциясига эга. Ўқитувчилар, врачлар, агрономлар, инженерлар, техниклар ўзлари туғилиб ўсган жонажон қишлоқларини яна ҳам маданий, кўркам бўлиши учун ижодий меҳнатларини, ақл-идрокларини, куч-қувватларини сарфламоқдалар.

МАДАНИЯТ ЖАРЧИЛАРИ

Колхоз партия ташкилотининг секретари Жаббор Салимбеков, колхоз правлениесининг секретари Турсунбой Пўлатовлар кейинги вақтларда қишлоқдаги ёшларнинг билим олишга бўлган қизиқиши анча кучайганлиги ҳақида гапириб қолдилар. Бир вақтлари қишлоғимизда олий маълумотли кишилар бармоқ билан саналарли эди. Уларнинг кўпи бошқа жойлардан келиб бизда ишлашарди. Ҳозир-чи? Колхозимизга штат бўйича иккита агроном керак, бизда олий маълумотга эга бўлган 6 агроном бор. Улардан тўрт киши областимиздаги хўжаликларда агрономлик қилмоқдалар. Инженерлар ҳам худди шундай.

Қишлоғимиздаги ўқитувчилар ўз ҳамқишлоқларининг ўғил-қизларига фан чўққиларини эгаллашда яқиндан ёрдам бермоқдалар. Шу билан бирга ўқитувчилар колхозчилар ўртасида сиёсий-оммавий ишларни олиб боришда колхоз партия ташкилотига яқиндан ёрдам кўрсатмоқдалар. Дала меҳнаткашлари ўртасида ҳар хил темаларда суҳбатлар ўтказиб турибдилар. Илғорлар тажрибасини оммалаштиришга катта эътибор бермоқдалар. Ўқитувчи ва комсомол агитаторлар партиямизнинг қишлоқ маданиятини кескин ошириш соҳасида кўраётган тадбирларини ва бу йўлда қилинаётган ишларини пропаганда қилиб ҳар бир оилада маданий турмуш кечириш учун нималар қилиш кераклигини тушунтирмоқдалар.

Баъзи оилаларда ҳар бир киши фидокорона меҳнат қилиб катта даромад топиш учун курашади. Уларнинг кассасида пул етарли бўлади-ю, аммо уйларида маданий жиҳоз кўпинча етишмайди. Колхоз партия ташкилоти агитаторлардан ана шундай оилаларда маданий ашёларнинг етарли бўлиши учун уларни ана шундай моллардан сотиб олишга даъват этмоқда. Баъзан тўйлар ҳаддан ташқари катта қилиб ўтказилади ва ейиш-ичишда ҳам исрофгарчиликка йўл қўйилади. Янги турмуш қураётган ёш оилалар учун рўзғорбоп буюмлар сотиб олиш кераклигини агитаторлар ва қишлоқдаги зиёлилар ҳар бир кишига тушунтирмоқдалар. Тўйларни янгича мазмун билан ўтказилишига алоҳида эътибор берилмоқда.

Колхоз партия ташкилотининг секретари қишлоқда юз бераётган ана шундай ўзгаришлар ҳақида гапириб туриб, шу ердан чиққан ва ҳозирги пайтда фан кандидати даражасига етишган ҳамқишлоқларининг номини тилга олиб қолди.

— Бундан бир неча йил илгари Узоқбой Қалинбетов, Ўпаш Ҳакимов, Ноғайбой Ойқобилов, Ҳайдар Туроповлар мана шу қишлоғимиздаги ўн йиллиқ мактабни тугатиб чиққан эдилар. Ҳозир уларнинг бири тарих фанлари, иккитаси фалсафа фанлари, тўртинчиси иқтисод фанлари кандидатидирлар. Қишлоғимизда ўсиб-улғайган тўрт йигит бошқа жойларда инженер бўлиб ишламоқда. Икки ҳамқишлоғимиз ядро физикаси институтида, биттаси Киевдаги институтлардан бирида аспирант бўлиб иш олиб бормоқда. Биз булар билан фахрланамиз. Уларнинг сафи бундан кейин ҳам янада ўсиши учун курашамиз.

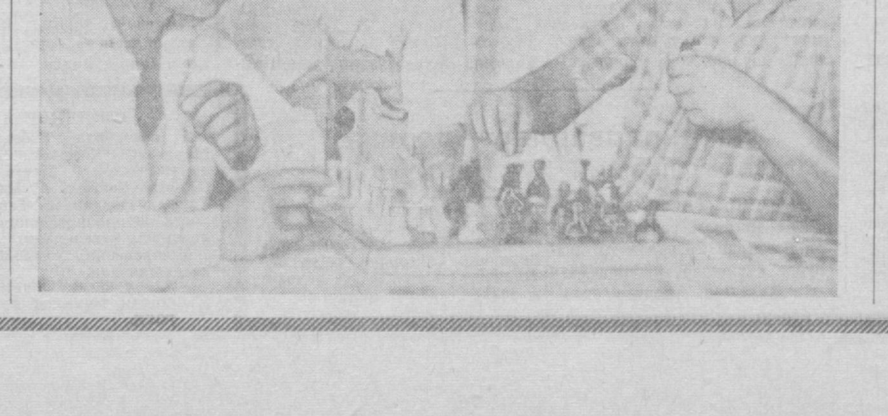

РЕЖА ВА МУЛОҲАЗА

Колхоз раиси Исмадиёр Аҳмедов ҳам, партком секретари Жаббор Салимбеков ҳам колхоз қишлоғининг бундан кейин қандай бўлиши, янги қурилишлар даврида нималарга эътибор қилиниши ҳақида ишнинг режасини тузган ҳолда, қишлоқ жонкуяри сифатида мароқ билан сўзлайдилар.

— Ҳали ҳамқишлоқларимиз маданий турмуш кечириш учун кўп иш қилишимиз керак. Биз донгдор колхозлар қишлоғига борганимизда кўрамиз, у ерларда кишилар учун шаҳарлардаги сингари ҳамма корхоналар, маданий хизмат кўрсатадиган пунктлар, ўйнаб-куладиган ва ҳордиқ чиқарадиган жойлар барпо этилган. Қишлоғимиз кишилари биздан ҳали кўп нарсани талаб қилмоқдалар. Чунончи, колхозимизда кишиларнинг дам олиши учун махсус жиҳозланган жойлар йўқ. Аёлларимиз тикувчилик-бичувчилик устахоналарига муҳтожлар. Ҳозирги пайтда ҳар бир колхозчи ва механизатор ўзига зарур бўлган ҳар қандай маданий буюмни сотиб олишга тайёр. Аммо савдо ташкилотлари қишлоқдаги саноат моллари магазинига шифоньер, диван, гилам, мотоцикл, холодильник ва шунга ўхшаш зарур буюмларни етказиб беришда жуда нўноқ ишламоқда.

Биз қишлоқ марказидаги катта магазинга кириб унинг мудиридан колхозчилар кўпроқ қандай молларни сўрамоқдалар, уларнинг бу соҳадаги эҳтиёжи қандай қондириляпти, шуни айтиб берсангиз, дедик. Магазин мудири колхозчилар кўпинча мотоцикл, мeторли велосипед, рўзғор учун маданий моллардан кўпроқ келтиришни талаб қилаётганликларини айтди. Шунингдек у магазинга телевизор, радиоприёмниклар кам юборилаётганлигидан, бунинг учун қишлоқ меҳнаткашларидан кўплаб шикоят эшитаётганлигидан нолиб гапирди.

Колхозчи фидокорона меҳнат қилиб бадавлат турмуш кечирмоқда. Даромадга яраша буромад деганларидек колхозчиларнинг маданий молларга бўлган талаби ва эҳтиёжи ошган экан, уни қондириш учун тегишли савдо ташкилотлари ўз ишларини қайтадан қуришлари керак. Қишлоқда маданий савдони яхшилаш ҳозирги кундаги асосий вазифалардан бири эканлиги Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг IV пленумида алоҳида таъкидланди ва савдо ташкилотлари ходимлари олдига бу соҳадаги ишларни кескин яхшилаш вазифаси қўйилди.

ҚИШЛОҚ ОҚШОМИ

Машҳур пахтакор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Жупарой Умарованинг уйидан чиққанимизда кеч кириб қишлоққа оқшом сукунати чўкмоқда эди. Янги қишлоқнинг кенг ва тўғри кўчаларини электр нурлари ёритиб турар, у ер-бу ердаги радиода берилаётган музика атрофга таралиб кишининг қалбини қитиқларди. 1958 йилда пахта теришда ном таратган, ўз звеносида ҳосилдорликни оширишга муносиб ҳисса қўшган Жупарой мана шу кунларда ҳам зўр ғайрат кўрсатиб ишлаб, бошқаларга намуна бўлмоқда. Унинг звеноси бу йил гектаридан камида 40 центнердан ҳосил етиштириш ҳаракатида. Меҳнаткаш аёл ўз рўзғорини бошқаришда, даладаги ишни ўринлашда кўпчиликнинг ҳурматига сазовор бўлмоқда. У колхозчи аёлларга меҳнат ҳар бир кишига обрў келтиришини, меҳнат уй-рўзғорни обод қилишини кўп гапиради. Унинг ўзи ана шу меҳнат орқали кўпчиликка танилди. Қаҳрамоннинг уйи ҳашаматли қурилган, уйдаги жиҳозлар оила бадавлатлигидан дарак бериб турибди.

Қишлоқ марказига келгунимизга қадар бирмунча йўл босдик. Бу ерда электр нури яна ҳам чароғон бўлиб, атрофдаги гулзорларни, ҳаммом орқасидаги боғ чеккаларини, шу ердан нарироқдаги ҳовуз устига қурилган ёзги шийпонни нур билан чўмилтириб турарди. Кутубхона эшиги, деразалари очиқ. Унинг ичида китоб олаётган, газета ва журналларни ўқиётган кишиларни кўрдик. Ҳовлидаги шийпонда эса биллиард ўйнаётган ёшлар кўзга ташланарди. Эрта-индин «зангори кема» рулига ўтирадиган «дала гвардиячилари» кечагина машиналарини ремонтдан чиқариб мана бугун хотиржам ҳовуз тепасидаги шийпонда биллиард ўйнашаяпти. Шу сўлим ҳовуз бўйида шаҳмат-шашка ўйнаётган кишиларни ҳам кўрдик.

Қишлоқ оқшоми ҳар куни ана шундай кўнгилли ва мамнуният билан ўтади. Мўл-кўл моддий бойлик яратишга бел боғлаган бу колхоз азаматлари ўзларининг фидокорона меҳнатлари билан қишлоқларини янада гўзал қилиш колхозчилар турмушини маданий ва фаровон қилиш учун курашмоқдалар. Оз вақт ўтмай бу ерда янги социалистик қишлоқ қад кўтаради. Коммунистик куртаклар ривож топади. Бу қишлоқнинг ўсиб етишаётган билимдон, бунёдкор кишилари фаровон ҳаёт, маданий турмушнинг ҳақиқий жангчилари бўладилар.

С. МАҲКАМОВ.

1. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Жупарой Умарова ўз синглиси билан суҳбатлашиб ўтирибди.

2. Қишлоқ марказига қурилган ҳаммом биноси.

3. Донгдор механизаторлардан Сефиршаев ва Қирғизалиев ўртоқлар ишдан кейинги соатда биллиард ўйинида беллашишмоқда.

4. Механизатор звено бошлиқларидан В. Турдибоев, С. Аскаров, Э. Ғиёсов ўртоқлар шахмат тахтаси устида куч синашмоқда.

А. Тўраев фотолари.

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИНИНГ БУЮК КУЙЧИСИ

(ШОТА РУСТАВЕЛИ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 800 ЙИЛЛИГИГА)

Грузин адабиётининг қуёши Шота Руставели фақат улуғ грузин шоири бўлибгина қолмай, балки жаҳон поэзиясининг буюк сиймоларидан биридир. Унинг ажойиб образлар ва чуқур фалсафий мушоҳадалар билан тўлган достони бундан саккиз юз йил илгари яшаган ўз замонининг энг илғор, мутафаккир адибнинг дунёқарашини, жамиятнинг ривожланиши ҳақидаги теран фикрларини акс эттиради. «Йўлбарс терисини ёпинган паҳлавон» достони мўғуллар истилосига қадар ёзилган бўлиб, ҳали кўпгина ғарбий Европа тиллари адабий тил сифатида шаклланиб етмаган бир давр эди.

Шота Руставелининг достони ўз ватанида жуда машҳур бўлиб, халқ уни ғоят ҳурматлар ва муқаддас деб билар, уни асрлардан асрларга сақлаб қолдирар, энг қимматбаҳо мулк, мерос сифатида сақлар эди. Ҳатто қизларнинг никоҳ тўйларида ҳам зийнат ўрнида совға қилиб топширилар эди. Бу эса грузин халқининг Шота Руставели шеъриятини ажойиб хазина сифатида ардоқлаганини кўрсатади.

Шота Руставели достонини ўрганиш билан боғлиқ бўлган масалалар ва ижодчисининг шахсий ҳаёти ҳақидаги афсоналарни ҳисобга олмаганимизда, буюк шоирнинг яшаган даври ва ижоди ҳали атрофлича, муфассал ўрганиб етилмаган. Шота Руставели достонининг фақат кириш қисмида ўзи ҳақида баъзи маълумотларни бериб ўтади:

Мен Руставели бир ишқ учун
жон бу асарга.
Мен мажнунман қўшинларнинг
саркардаси бир дилбарга,
Муҳаббатнинг дармони йўқ юз
тутсам ҳам табибларга,
Ё жон берсин жонон менга, ё
топширсин мени ерга.

Бу сатрлар шоирнинг подшо хотин Тамара замонида яшаб ижод этгани тўғрисида тасаввур қолдиради. Шунингдек у ўз достонини подшо Тамаранинг топшириғига биноан эртаклар, афсоналар асосида яратгани ҳақида сўзлайди:

Мен Руставели, кўнглим уйи
доим ўйлар шахсуворни
Инжу каби шеър тиздим дилда
кезган эртакларни.

Шота Руставели достоннинг муқаддимасида ўз асарини подшо Тамарага бағишлаганини айтиб шундай дейди:

Қилич таққан, қалқон тутган,
ўқлар отган бир арслонга,
Ол ёноқли, қора сочли
Тамарага — у султонга
Таъриф этмоқ журъат истар,
ярашарми билмам манга
Унга боқмоқ бағишлайди
шавқу завқлар ҳар инсонга.
Таъриф этай Тамарани оқизиб
мен кўз ёшларни
Азал бошдан ғазал ёзиб мадҳ
этганман у дилдорни.

Бу мисралар шоирнинг фақат бир достон билан чекланмаганини Тамара подшоҳлик қилган замонда ғазаллар, қасидалар ҳам ёзганини сўзлайди. Бу Шота Руставелининг ўз замонида катта сўз санъаткори бўлиб етишганига қадар кўп асарлар ижод этганини кўрсатади. У достоннинг кириш қисмида шоирларни уч тоифага бўлади ва сўз усталарининг қандай бўлиши зарурлигини уқтиради:

Шеър ёзган меҳнатининг
қийматини билсин албат,
Мажнун каби бир дилбарнинг
хаёлида бўлсин албат.
Бутун қалби, рубобини жонон
учун бағишласин
Уриб турган жўшқин юрак
фақат уни таърифласин!

Шоир бу мисралар билан ёзиладиган асарлар самимий, жўшқин илҳом ва оташин юрак билан ёзилиши тўғрисида насиҳат қилади. Зотан шоирнинг ўзи ҳам шундай олижаноб, мураккаб вазифани бажара олиш уддасидан чиқа олган. Шунинг учун ҳам унинг бу ўлмас ажойиб достони бизнинг замонамизгача етиб кела олди ва узоқ асрлар яшайди. Достоннинг хулоса қисмида шоир яна ўзи ҳақида шундай дейди:

Бу эртагим тугалланди тунда
гўё кўрган бир туш
Улар кетди бу дунёдан, даврон
фалак вафосизмиш
Ким абадий ҳисобласа бу
дунёни хато қилмиш
Бу қўшиқни номаълум бир
Руставели Масх ёзмиш.

Лекин бирқанча вақтлар баъзи грузин тадқиқотчилари достоннинг кириш ва хулоса қисми Руставели қаламига мансуб эканлигига шубҳа билан қарадилар. Адабиётшунос А. Сванидзенинг айтишича бир қатор танқидчилар ва тарихчилар бу масалада ноаниқлик ва чалкашликка йўл қўйдилар. Масалан, профессор С. Какабадзе фикрича: Шота Руставели XII асрнинг машҳур давлат арбоби Чиаберанинг ўғли бўлган — Шота исми Шио — Мгвимский ибодатхонаси. Ҳужжатларида хотираланади. Профессор Ингорокви Руставели Руста деб аталувчи қишлоқ соҳиби князь Григорийнинг ўғли деб ҳисобланади. XIX аср биринчи ярмининг машҳур олими М. Броссе ва академик Н. Маар «Йўлбарс терисини ёпинган паҳлавон» автори Чахрухадзе ҳам бир одамдир деб хато қилдилар. С. Какабадзе бу фикрни ислоҳ қилиб Тамара подшоҳ замонида икки ака-ука Чахрухадзе яшаган; улардан бири «Тамара»ни, иккинчиси «Йўлбарс терисини ёпинган паҳлавон»ни ёзган деб таҳмин қилди.

Афсуски бу ҳамма тахминлар тўла исбот қилинмаган. Шота Руставели ҳақидаги бирдан бир, озми, кўпми маълумот берувчи янги манба достоннинг ўзидир. Руставели номи достоннинг кириш қисмида икки марта, хулоса қисмида икки марта учрайди. Шота Руставели исми қўшилган ҳолда дастлаб, «Иосиф ва Залихона» (Зулайҳо) достонига Таймураз томонидан ёзилган сўз бошида учрайди. Шота Руставели деб ёзади Таймураз, — биринчидан доноликка муҳаббат туфайли, сўнгра Тамаранинг топшириғи билан уларни куйлаган» Руставели Руставидан эканлигини билдиради. Бу қишлоқ бир вақтлар мамлакатнинг маданий марказларидан бўлган Месхети номли жанубий областидадир. Бу Ахалциха ёнида бўлиб ҳозир ҳам Рустави номли катта бўлмаган қишлоқдир. Шарқда ўз номига шаҳар, қишлоқ, жойни қўшиб айтиш расм бўлгани каби Шота ҳам ўз исмига қишлоқ номини қўшиб айтгандир. Хоразмий, Шоший, Самарқандий, Бухорий, Ҳамадоний, Ганжавий каби.

Шоир достонда ижтимоий фалсафий дидактик ахлоқий фикрларни тарғиб қилади. Достон XII аср илғор кишиларнинг дунёқараши, ўша замонда ривожланган неоплотонизм фалсафий системасининг ғоялари билан суғорилган. Шоир ўз асарида ҳаётни, воқеликни тасвирлашга интилади. Унинг фикрича ҳаётдан йироқ мавҳум нарсаларни куйлашдан кўра ердаги ҳаётни, реал турмуш воқелигини куйлаш мақбул ва муҳимдир. У достоннинг муқаддима қисмида шундай дейди:

Энди сўзлай мен ўзимдан,
ягонадир илк севгилим,
У ном менинг шуҳратимдир,
унинг билан ойим-йилим.
У танимни арслон каби тўғраса
ҳам тилим-тилим
Фақат уни инжу каби
шеърларга тизар дилим.
Мен айтганим Ер ишқидир,
кўкдагидан йўқдир асар,
Ердан йироқ тушган мажнун
буни қўшиб ёниб ўтар.

Ердаги ҳаётни улуғлаган шоир халқлар дўстлигини ҳам тўлқинланиб куйлайди. Араб паҳлавони Автондил севгилиси Тинатининг сўзи билан ҳинд қаҳрамони Тариэлнинг ғамгин аҳволини билиш, унинг сабабини аниқлаш ва унга ёрдам бериш учун узоқ масофаларни кезади, ойлар, йиллар саҳро, чўлларни, дарё ва денгизларни босиб ўтади, сарсон ва саргардон бўлиб юради. Охири унинг дардини, қайғу-ҳасратини билиб унга ёрдам бериш учун яна йўлга чиқади. Автондил Тариэлнинг дардини билгач шундай дейди:

Дўст азоби азобимиз,
кўкракларни кермоқ керак,
Ишқни кўприк айлашайлик,
қалбни қурбон қилмоқ керак.
Ёрнинг дарди ўз дардимиз,
ошиқ уни билмоқ керак.
Дўст дардининг майдонига
дардим дея кирмоқ керак.

Бу сатрларда фидокор, олижаноб йигитнинг дўстлик аҳду паймонларини, ҳаяжон ва изтиробларини, дўстлик учун ҳар қандай оғир қийинчиликларга бардош беришга тайёр эканини кўрамиз. Ҳақиқатан баҳодир Автондил Тариэлнинг орзу-умидларига етиш учун ўзининг ҳузур-ҳаловатидан кечади. Ўз севгилиси ёнида бўлиш ва ўз ватанида яшаш ўрнига, тоғ-тошлар, саҳролар, дарёлар ва денгизлар кезиб, ҳар қандай хавфу хатарларга қарши боради ва дусти Тариэлнинг муроду мақсадига етишида катта хизмат қилади. Тариэлнинг севгилиси Нестан Дарежан билан қовуштиришга эришади ва ўзи ҳам севгилиси Тинатин висолига мушарраф бўлади.

Халқлар дўстлиги масаласи достоннинг муҳим ғоявий фазилатларидан биридир. Ундаги Тариэл, Автондил ва Фаридун образлари турли халқларнинг вакиллари орасидаги олижаноб дўстлик символининг ажойиб ёрқин тимсолидир. Шоир хотин-қизлар образини юксак мавқеларга кўтариб, уларнинг оқил, доно, билимдонликда эркаклардан ҳам қолишмайдиган олижаноб фазилатлар соҳиби сифатида тараннум этади. У Араб подшоҳининг қизи Тинатин образини тасвирлар экан, унинг гўзаллиги, хулқ-одоби, донолиги, латофат, назокатда яголиги тўғрисида сўзлаб, унинг отаси Ростевон тахтига ўтирганини аъёнлар тилидан шундай таърифлайди:

Ҳоким хотин бўлса агар
яратмишдир оллоҳ уни
Сиз-сиз ҳам биз сўзлашардик
унинг лойиқ эканини.
Бир қуёшдан яратилган ҳусни,
гўё сарв қаддир

Арслонларнинг эркаги ҳам урғочиси баробардир. Ш. Руставели бундай гуманистик сатрларда феодализм сиртмоғи остида, жаҳолат пардаси орасида ғижимланган, топталган мазлума хотин-қизларнинг ҳақ-ҳуқуқини ҳимоя қилиб чиқади ва уларнинг жамиятда тенг ҳуқуққа эга бўлишлари зарурлигини илгари суради. Шундай ҳаққоний фикрларни тарғиб қилган шоир хотин-қизлар орасидаги бир-бирига бўлган ҳурмат, дўстлик ва муҳаббатни кўкларга кўтариб мадҳ этади. Тинатин ва Нестан Дарежан орасидаги меҳру муҳаббат, Нестан Дарежан Асмат орасидаги умрлик, ажралмас дўстлик ва ҳурмат, Фотима хотин билан Нестан Дарежан орасидаги меҳр ва шафқат хотин-қизлар орасидаги энг яхши фазилатларнинг олижаноб кўринишидир. Бундай дўстлик, меҳр муҳаббат, шафқат каби инсоний туйғулар достоннинг бошланишидан охиригача қизил ип каби чизилгандир. Бу хусусият шоирнинг юксак туйғу ва инсоний орзуларининг жарчиси бўлганлигини намойиш этади. Шоир ёшлар орасидаги қайноқ севги, оташин муҳаббат, умрлик севгига садоқат, вафо мотивларини жўшқин илҳом, туғанмас эҳтирос билан куйлайди, вафосизликка нафрат оловларини сочади. Нестан Дарежан Тариэл билан учрашар экан унга шундай дейди:

Онт ичаман: сени ташлаб кетиб
қолсам бошқа эрга,
Дуч келмасин бу кўзларим қуёш
юзли бир саҳарга.
Йўлим тушсин жаҳаннамда
олов сочар оташларга,
Қуй, ўлдирса ишқинг мани
қурбон бўлай бир ханжарга.

Шоир ошиқ-машуқлар муҳаббати ва садоқатини шундай кучли ҳиссиёт, шавқ ва эҳтирос билан образли қилиб тасвирлайди. Бундай бандларда шоирнинг нақадар кучли мушоҳадага ва қудратли иқтидорга эга эканлигини ҳис эта оламиз.

Шота Руставели шеъриятидаги ғоявий-бадиий маҳорат, ўз замонидаги ижтимоий муҳитга нисбатан ғоявий-бадиий йўналиш жиҳатидан юксак парвоз шоирнинг анча илгарилаб кетганини кўрсатади. Унинг яшаб ижод этган даври XII аср грузия адабиётининг бир мунча гуллаб яшнаган даври эди. Бу гуллаш араб халифалиги ва султонликнинг инқирозга юз тутиши натижасида сиёсий бирлик ва грузин давлатининг вужудга келиши билан алоқадор эди. Бу даврда бир қатор грузин шоирлари яшаб ижод этганлиги ҳақида Шота Руставелининг ўзи достоннинг хулоса қисмида шундай маълумот беради:

Амирани таъриф қилди, ҳам
мақтади хўп Хонели
Абдул массий ботирлигин
маҳорат-ла у Шавтели,
Диларгетни улуғлади
чарчамасдан Тмогвели
Тариэлни хўп куйлади йиғлаб-
сиқтаб Руставели.

Бу эса Шота Руставелига қадар грузин адабиётида анчагина шеърий асарлар яратилганини, Ш. Руставели достони эса шу ривожланган адабий муҳитнинг маҳсули эканлигини билдиради. Лекин шоирнинг ўзи бир қатор форс асарларидан илҳомланганлигини ҳам қайд этади. Вис билан Ромин, Лайли ва Мажнун каби образларни тилга олиб ўз қаҳрамонларининг ҳолатини улар ҳолатига муқояса қилади. У достоннинг кириш қисмида:

Бу бир Эрон достонийди кезар
эди тилдан тилга,
Ноёб жануб инжусидек ўтар
эди қўлдан қўлга.
Уни гуржи тилида мен шеър
қилиб бердим жило

Нозли жонон дардим англар, меҳнатимга берар баҳо. деб грузин ва қўшни халқлар эртагида айтилиб юрган афсонани ишлаб ва шеърий тилда ҳикоя қилганин сўзлайди. Табиий Шота Руставелининг «Йўлбарс терисини ёпинган паҳлавон»и билан буюк шоир Абдулқосим Фирдавсийнинг «Шаҳномаси» орасидаги Рустам ва Тариэл образлари орасидаги бир-бирига ўхшашликлари ҳар икки буюк асар орасидаги муносабатлар тўғрисида фикр юритишга имкон беради. Бу эса буюк Шота Руставели устози Фирдавсий изидан борганини кўрсатади. Шунингдек буюк озарбайжон шоири Низомий Ганжавийнинг «Лайли ва Мажнун» достони таъсирининг изларини ҳам Ш. Руставели достонида кўриш мумкин. Бу таъсир фақат асарнинг умум қаҳрамонлиқ оҳангидагина бўлмай, балки айрим қаҳрамонлар характеристикасида, ҳатто айрим эпизодларни тасвирлашда ва ифодалашда ҳам кўринади.

Бу ҳол Шота Руставелининг грузин тилидан ташқари юнон, араб, форс тилларини билганидан дарак беради. У фақат тилларни эмас кўпгина халқларни, давлатларни яхши билган. Шоир достоннинг ўзида ўнлаб давлатларни Хоразм, Арабистон, Ҳиндистон, каби мамлакатларни тилга олади.

Шоирнинг «Йўлбарс терисини ёпинган паҳлавон» достони катта бадиий маҳорат билан ёзилган. Сюжетларнинг қурилиши, ривожланиши, тугун ва ечим бир-бири билан ажойиб равишда боғланиб кетгандир. Китобхон достоннинг бошланишидан то охиригача қизиқиб ўқийди, воқеалар кетидан воқеаларни кузатади. Бу қизиқиш сусаймайди, балки кучайиб боради. Достоннинг бандлари, мисралари ажойиб афоризм ва ҳикматли сўзлар билан, фалсафий фикрлар билан суғорилган. Ундаги бандлар бадиий сўз, ўхшатиш, мажоз истеоралар китобхон фикрини қамраб олади.

Ш. Руставели достони 16 бўғинли — «Шаири» вазнда ёзилгандир. Ундаги вазн, оҳанг салобатли, бир ўлчовда бўлиб, достонга, музикавий бир хиллик бағишлайди. Ш. Руставели вазн, оҳанг, айрим товушларни такрорлашда катта маҳорат касб этади.

Улуғ шоир Ш. Руставели ўзининг «Йўлбарс терисини ёпинган паҳлавон» достони билан жаҳон адабиётида ўзига ўлмас ҳайкал яратди. Унинг нодир шеърий дурдоналаридан ўзбек китобхонлари ҳам баҳраманд бўлиб келмоқдалар. Унинг сиймоси грузин халқининг буюк лироэпик шоири сифатида халқлар юрагида абадий яшайди.

Холид РАСУЛ,
филология фанлари кандидати.

АВТАНДИЛНИНГ НУРИДДИН—ФАРИДУНГА ЁЗГАН МАКТУБИ

(«Йўлбарс терисини ёпинган паҳлавон» достонидан)

Шундай ёзди: «Юрт эгаси, эй бахтиёр шоҳаншоҳ,
Жанг чоғида арслоннамо, кўркда — қуёш бебаҳо,
Эй ғайрилар жозокори, соҳибқирон, улуғ ном,
Оғам каби қабул этгил, узоқлардан бу салом.
Ғурбатларда қийналдим кўп, лекин ҳануз умидвор,
Мўлжал яқин, муддаога етиштиргай бирубор.
Қуёш юзлик хабарини топдим охир мен аниқ,
Фироқида чўл кезар шер, ҳасратида дил ёниқ.
Ҳозир кажлар қалъасида банд ва тутқин у қуёш,
Наркаслардан гул юзларга ёғар ҳануз биллур ёш.
Сафар оғир, йўллар йироқ — йўлга тушгум ҳар қалай,
Гарчи кажлар қалъада йўқ, лекин аскар бор талай.
Яна ғайрат жўш урмоқда, хурсандман хуш хабардан.
Бирга бўлсак, соғ ўтгаймиз мушкуллардан — хатардан:
Омадинг зўр, сенга ғовлар писанд эмас, о қардош,
Сен истасанг, ҳатто мумдай эриб кетар қоя тош.
Сенга ўзим боролмадим, кечир, вақт оз, йўл йироқ,
Ҳар дам қиммат, тўлин Ойни эзар унда ғам, фироқ.
Ёвни енгсак, бир боргаймиз, бешак, мену Тариэл,
Ўтинаман, оға каби кўмак учун ўзинг кел!
Қулларингга этолмадим, нетай, шоҳдек мурувват,
Бари содиқ, ишонгулик, худди қалқон ва қувват,
Ахир сенинг қулларинг-да, махтовларга эмас зор,
Мақол борку: эгасига ўхшар ҳатто жонивор!»
Мард Автандил қулларга дер: «Шоҳга тексин бу нома.
Айтиб боринг, аниқ бўлсин унга бутун ҳангома».
Лаъли лаблар орасида порлар садаф тишлари,
Йўлга тушди қуллар дарров, тугаб сафар ишлари.
Кема топиб, тағин сафар жабдуғини шайлар мард.
Фотма хотин йиғлар эди, ҳижрон унга оғир дард.
Йўлга тушди, қолиб кетди Гуланшаро — гул диёр.
Фотма, Ҳусайин ва қароллар узатдилар зору зор.
Дер эдилар: «Қуёш! Қуёш! Куйдирасан мунча ҳам,
Жудолигинг — бизга ахир қоронғу тун, қора ғам.
Бу ҳасратда юпанч юзлаб борайлик биз қаёққа!
Гўё ўзинг кўмиб кетдинг тириклайин тупроққа!

Миртемир таржимаси.

РУСТАВЕЛИ ҚЎЛЁЗМАСИ

Ким топса гар менинг элимда
(Ҳукуматим эслатмаси бор)
Руставели қўлёзмаси[1],
Мукофотга бўлар сазовор.
Олис ўтмиш, зулмат тубидан
Амирларнинг ганж талашида,
Маърифатни нораво билиб,
Китобларга ўт қалашида.
Кул бўлмаган не-не асарлар,
Боғ ўрнида ўсгандай тикон,
Жавоҳирни ютгандай ўпқон,
Эл қалб дурин кўмган асрлар,
Балки ўша гулханда куйган
Сўнмас «Вепхисткаосани[2]» ҳам.
Шундан буён излар
Гуржистон,
Уни излар назмсевар олам.
Руставели қўлёзмасини
Изламангиз менинг элимдан,
Уни изланг элим қалбидан,
Уни изланг менинг дилимдан

НАЗАРМАТ.

1, 2) «Йўлбарс терисини ёпинган паҳлавон».

ШОТА РУСТАВЕЛИГА БАҒИШЛАНГАН КЕЧА

Тошкентдаги Свердлов номли концерт залида грузин халқининг буюк шоири Шота Руставели туғилган куннинг 800 йиллиги муносабати билан тантанали кеча ўтказилди.

Тантанали кечани Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. О. Азимов очди.

Шоир ижоди ҳақида филология фанлари доктори Л. Қаюмов доклад қилди.

Кечада Туроб Тўла, Миртемир, Ҳамид Ғулом, Андрей Иванов ва бошқа шоирлар сўзга чиқдилар.

Кеча қатнашчиларига Грузия ва Ўзбекистон санъат усталари ижросида концерт қўйиб берилди.

(ЎзТАГ).

ҚИШЛОҚ СПОРТЧИЛАРИ КЎРИГИ

— КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Физкультура ва спортни янада ривожлантириш чоралари тўғрисида» чиқарган қароридан беҳад ҳурсанд бўлган областимиз спортчилари янги-янги марраларни кўзламоқдалар, — дейди область спорт жамиятлари ва ташкилотлари Союзи Совети раисининг ўринбосари ўртоқ И. Набиев, — айниқса қишлоқда спортчилар сафини кенгайтиришга алоҳида эътибор бермоқдамиз. Куни кеча якунланган «Пахтакор» кўнгилли спорт жамиятининг VIII республика спартакиадаси бунга яққол мисол бўлаолади. Қишлоқ спортчилари бир неча ой давом этган бу спартакиадада спортнинг 9 тури — енгил атлетика, оғир атлетика, шахмат, шашка, классик ва эркин кураш, чавандозлик, волейбол, велосипед спорти бўйича куч синашдилар. Аввал колхоз ва совхозларда, сўнгра районларда мусобақалар бўлди. Ана шу биринчиликлар ғолиблари область спартакиадаларида қатнашдилар. Область спартакиадаларининг ғолиблари республика спартакиадасида қатнашдилар. Мусобақалар фақат бир ёки икки жойдагина ўтказилмай, бошқа область стадионларида ҳам бўлди. Бу жойларда ишқибозлар ва спортчилар сонини оширишга, қишлоқ ёшларида ана шу спорт турига ҳавас уйғотишда сўзсиз катта ёрдам берди.

Тошкент область спортчиларининг ҳар бир турда устунлик кўрсатишлари қувонарли ҳолдир. Аввалги спартакиадада ғолиб келиб биринчи ўринни эгаллаган пойтахт областининг вакиллари бу сафар ҳам ғолибликни ҳеч кимга бермадилар. Спартакиаданинг тўққиз туридан тўрттасида — эркин ва классик кураш, велосипед спорти ҳамда енгил атлетика бўйича биринчи ўринни эгаллаб 90 имкониятдан 78,5 очко олган Тошкент области вакиллари бу сафар ҳам қишлоқ спортчилари анжуманининг ғолиби бўлдилар. Бу ғалабада Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон», Юқори Чирчиқдаги «Политотдел» колхози спортчиларининг муносиб ҳиссаси бор.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

6 СЕНТЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — Телевизион янгиликлар, 18.20 — Нимадан бошламоқ керак (мактаб пионервожатийлари учун), 18.45 — «Звезда Востока» журнали саҳифаларида, 19.20 — Реклама ва эълонлар, 19.20 — Эр-хотин Орловлар (телеспектакль).

20.45 — Эртаги йун программаси.

Ўзбек тилида: 20.50 — Телевизион янгиликлар, 21.05 — Болгария маданияти декадаси олдидан. Болгариянинг музика маданияти, 22.05 — Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети тўртинчи пленуми қарорлари — амалда. Наманган—гуллар шаҳри.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — Расмли ҳикоялар (кичкинтойлар учун).

Рус тилида: 18.20 — Лене Матненинг қарори (телеспектакль).

20.00 дан — Москва кўрсатади.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 6/IX да Ўғирланган умр, 7/IX да Қотил.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 6, 7, 8/IX кеч соат 8-да Ўзбек давлат филармонияси ва эстрада артистларининг концертлари. Билетлар сотилмоқда.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Дўстлар ва йиллар — САНЪАТ САРОЙИ, «ЎЗБЕКИСТОН», (кундуз ва кечқурун), (кундуз соат 4, 5, кеч 7 ва 9 да), НАВОИЙ номли (кундуз 12 ва 4 да).

Альп қиссаси — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли, «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Максим Перепелица — НАВОИЙ номли (кеч соат 8 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 8-45 минут ва 10 яримда)

Дўстлар ва йиллар — «ФЕСТИВАЛЬ».

Альп қиссаси — НАВОИЙ номли (кеч соат 8-45 минутда).

Автомобилдан сақлан — «ВАТАН».

Аршин Мол-олон — 9 МАЙ номли.

Максим Перепелица — НАВОИЙ номли (кеч соат 10 яримда).

Ҳаёлимдаги қиз — «УДАРНИК».

Учинчи ёшлик — КАФАНОВ номли.

Эскадранинг ҳалокати — КАФАНОВ номли.

Пьер — милиция ходими — ПУШКИН номли.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 13876. ИНДЕКС 64969. Г. 1195.

Мамлакатлар ОДАМЛАР Воқеалар

ИНТЕРВЕНЦИЯЧИЛАР ВА ҚЎҒИРЧОҚЛАРНИ САВАЛАМОҚДАЛАР

ХАНОЙ, (ТАСС) Жанубий Вьетнам Озодлик армиясининг жангчилари август ойида қўғирчоқ қўшинлар ва интервенциячи қўшинларга қарши олиб борилган жангларда душман солдат ва офицерларидан 7.400 кишини, шу жумладан Америка солдатлари ва унинг малайлари армиялари солдатларидан 4.671 кишини сафдан чиқардилар.

Вьетнам информация агентлиги Озодлик агентлигига асосланиб хабар беришича, шу вақт ичида ватанпарварлар душманнинг 154 транспорт воситасини йўқ қилиб ташлаганлар, 47 самолётини уриб туширганлар ёки ерда яксон қилиб ташлаганлар

Вьетнам осмонида уриб туширилди

ХАНОЙ, (ТАСС). Вьетнам Халқ армияси ҳаво ҳужумидан мудофаа қисмлари 31 августда ва 1 сентябрда Тханьхоа ва Куангбинь вилоятлари устида Американинг уч самолётини уриб туширдилар. Қўшимча маълумотларга қараганда, Шимолий Вьетнам зенитчилари 25 ва 27 августда Куангбинь вилояти устида Американинг икки самолётини уриб туширганлар.

Вьетнам информация агентлигининг хабар беришича, Вьетнам Демократик Республикаси территорияси устида уриб туширилган Америка самолётларининг сони 1.384 тага етган.

ДЕ ГОЛЛЬ ЯНГИ КАЛЕДОНИЯГА КЕЛДИ

ПАРИЖ, 3 сентябрь. (ТАСС). Африка, Осиё ва Океания мамлакатлари бўйлаб сафар қилаётган Франция президенти Де Голль бугун Янги Каледониянинг бош шаҳри Нумеага келди. Де Голль Янги Каледонияда визит билан 7 сентябргача бўлади.

ИНТЕРВЕНТЛАР ТАЛАФОТ КЎРМОҚДАЛАР

ХАНОЙ, (ТАСС) Жанубий Вьетнам Озодлик армиясининг жангчилари 20 августда Куангнам вилоятида олиб борилган жангларда Америка солдатлари ва офицерларидан 130 кишини сафдан чиқардилар, иккита ҳарбий юк автомобилини йўқ қилдилар. Вьетнам информация агентлиги Озодлик агентлигига суяниб шу хабарни берди.

ГАЗЕТА ВА ЖУРНАЛЛАР ЁПИЛМОҚДА

ПЕКИН, (ТАСС). Пекинда «Бэйцзин Жибао» газетаси бугундан бошлаб «вақтинча» ёпиб қўйилди. Газета редакциясининг кеча эълон қилинган хабарида айтилишича, «газета редакциясида буюк пролетар маданий революцияси ҳаракатини узил-кесил тугалламоқ учун, куч тўплаш мақсадида» шундай чора кўрилган.

Хитойда «Маданий революция» бошланганидан бери кўпгина газета ва журналлар чиқмай қўйди. Обуначилар 19 августдан бери «Чжунго Циннянь Бао» газетасини (Хитой Коммунистик Ёшлар Союзи Марказий Комитетининг органи) олмай қўйдилар, «Бэйцзин Ваньбао» («Пекин оқшоми») газетаси, Пекин шаҳар комитетининг органи «Цяньсянь» («Фронт») журнали, умумий сиёсий журнал «Шицзе Чжиши», «Гоцзи Вэньти Яньцзю» («Халқаро проблемаларни ўрганиш», «Синцзянь шэ» («Янги қурилиш»), «Вэншичжэ» («Адабиёт, тарих, фалсафа») журналлар ва бошқа журналлар ёпиб қўйилди.

Ватанпарварлар Америка вертолётини йўқ қилдилар

ПАРИЖ. (ТАСС). Кеча Жанубий Вьетнам ватанпарварлари Данагдан 25 километр жанубда қўшинлар тушириш учун мўлжалланган Америка транспорт вертолетини уриб туширдилар.

Франс Пресс агентлиги мухбирининг Сайгондан хабар беришича, 14 солдат ва экипаж аъзолари ярадор қилинган.

БИЛДИРИШ

7 сентябрда Ўзбекистон КП Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг Катта залида (Правда Востока кўчаси, 26-уй) Тошкент шаҳар ва Тошкент область журналистларининг конференцияси ўтказилади.

Конференция эрталаб соат 10 да бошланади.

ЎЗБЕКИСТОН ЖУРНАЛИСТЛАР СОЮЗИ ТОШКЕНТ БЎЛИМИ БЮРОСИ.